

Aktiebolaget för Varubelåning
Storgatan 8
114 51 Stockholm

RekMb

Beslut om sanktionsavgift

Beslut

Länsstyrelsen i Stockholms län (Länsstyrelsen) beslutar att Aktiebolaget för Varubelåning, 556009-0754, (bolaget) ska betala en sanktionsavgift om 8 800 000 (åtta miljoner åttahundratusen) kronor.

Sammanfattning

Bolaget bedriver verksamhet enligt pantbankslagen (1995:1000) och har sitt säte i Stockholms län. Länsstyrelsen har genom sin tillsyn granskat hur bolaget har följt bestämmelserna i regelverket om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism¹ (penningtvättsregelverket) under perioden den 1 augusti 2017 till och med den 31 augusti 2019 (tillsynsperioden).

Granskningen visar att bolaget brister i nästintill samtliga delar av penningtvättsregelverket. Bolaget saknar tillräckliga rutiner och riktlinjer för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Bolaget har således inte vidtagit tillräckliga åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och inte heller beaktat förbud mot att ingå eller upprätthålla en affärsförbindelse eller utföra en enstaka transaktion.

Länsstyrelsens bedömning, efter genomförd granskning, är att bolagets överträdelser av penningtvättsregelverket har medfört en markant ökad risk för att verksamheten kan bli utnyttjad för penningtvätt och finansiering av terrorism. Länsstyrelsen bedömer att bolagets överträdelser av penningtvättsregelverket till övervägande del är av synnerligen allvarlig art och att överträdelserna pågått under hela den tidsperiod som omfattas av Länsstyrelsens granskning.

¹ Lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Överträdelserna av penningtvättsregelverket medför att bolaget ska betala en sanktionsavgift om 8 800 000 kronor.

Beskrivning av ärendet

Bolaget bedriver låneverksamhet där kredit lämnas till konsumenter mot panträtt i huvudsakligen lösöre enligt gällande pantbankslag (1995:1000) (låneverksamhet). De panter som inte hämtas ut av kund säljs på auktion och därtill sker även försäljning av varulager av återropade panter (försäljningsverksamhet).

Med anledning av att bolaget bedriver verksamhet enligt pantbankslagen (1995:1000) omfattas bolaget i sin helhet av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen).²

Pantbanker löper risk att utnyttjas för penningtvätt genom att legitimera illegala ekonomiska medel och föremål.

Tillvägagångssättet kan vara att kriminella aktörer lagt beslag på föremål, såsom ädelstenar och klockor, genom brottslig aktivitet, som sedan omvandlas till ekonomiska medel via pantsättning. Den som pantsätter ett föremål får en pantsedel vilket sedan kan användas för att ge sken av att medlen är legala.³ Det kan vidare röra sig om att kriminella aktörer använder kontanta medel – med ursprung i brottslig verksamhet – för att köpa pantsatta varor med bestående värden som klockor, smycken och ädelstenar.

Verksamhetsutövare som omfattas av penningtvättslagen ska vidta åtgärder för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Tillsynen över att penningtvättsregelverket följs av sådan verksamhet ska utövas av länsstyrelserna i Stockholms, Västra Götalands och Skåne län. Med anledning av att bolaget har sitt säte i Stockholms län är Länsstyrelsen i Stockholms län tillsynsmyndighet för bolaget.⁴

Länsstyrelsen har den 9 oktober 2019 förelagt bolaget att komma in med bolagets allmänna riskbedömning samt de rutiner och riktlinjer avseende verksamhetens åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt annan dokumentation som enligt penningtvättsregelverket ska finnas i verksamheten. Bolaget förelades även att komma in med sex anonyma exempel på faktiskt vidtagna kundkännedomsåtgärder och en förteckning över bolagets kontanta transaktioner utförda under perioden den 1 augusti 2017 till och med den 31 augusti 2019. Förteckningen skulle avse kontanta transaktioner (fysiska sedlar och mynt) som uppgår till 5 000 euro eller mer samt

² 1 kap. 2 § första stycket 17 penningtvättslagen.

³ Brottsförebyggande rådet (BRÅ) 2015:22 s. 232 f, BRÅ 2006:6.

⁴ 16 § andra stycket förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

kontanta transaktioner under 5 000 euro som kan antas ha samband och tillsammans uppgår till 5 000 euro eller mer.

Bolaget förelades även att inkomma med beslut och dokumentation avseende alla genomförda och nekade transaktioner eller affärsrelationer som misstänkts för penningtvätt eller finansiering av terrorism och som rapporterats, alternativt inte rapporterats, till Finanspolisen.

Den 29 oktober 2019 inkom bolaget med yttrande och handlingar i ärendet. Den 5 mars 2020 meddelade Länsstyrelsen rättelse med stöd av 36 § förvaltningslagen (2017:900). Den 27 april 2020 inkom bolaget på nytt med yttrande och handlingar i ärendet.

Därtill förelades bolaget den 15 oktober 2021 komma in med kompletterande handlingar och uppgifter avseende bland annat dokumentation för vidtagna kundkännedomsgärder för sammanlagt ■■■ transaktioner som genomförts i bolagets verksamhet. Bolaget kom in med begärd komplettering den 4 november 2021.

Länsstyrelsen har den 28 februari 2022 kontaktat bolaget över telefon. Under telefonsamtalet efterfrågade Länsstyrelsen förtydligande vad gäller de handlingar som lämnades in i ärendet den 4 november 2021. Bolaget inkom med svar via e-post den 3 mars 2022.

Motivering till beslutet

Gällande handlingar som upprättats efter tillsynsperiodens slut

Bolaget har, under handläggningstiden, uppdaterat sin allmänna riskbedömning samt sina rutiner och riktlinjer. Bolaget har den 4 november 2021 lämnat in de uppdaterade handlingarna till myndigheten i samband med att bolaget inkommit med svar på Länsstyrelsens kompletteringsföreläggande daterat den 15 oktober 2021.

Mot denna bakgrund vill Länsstyrelsen framhålla att myndighetens granskning avser perioden den 1 augusti 2017 till och med den 31 augusti 2019 (tillsynsperioden). Det är således den allmänna riskbedömning samt de rutiner och riktlinjer som funnits i bolaget under tillsynsperioden som myndigheten har att utgå från, det vill säga bolagets *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism* som lämnades in i ärendet den 27 april 2020. De uppdaterade rutiner och riktlinjer som lämnats in i ärendet den 4 november 2021 faller utanför tillsynsperioden och har således inte lagts till grund för den bedömning som framgår av detta beslut.

Allmän riskbedömning

Gällande bestämmelser

En verksamhetsutövare som omfattas av penningtvättsregelverket ska göra en bedömning av hur de produkter och tjänster som tillhandahålls i verksamheten kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism, samt hur stor risken är för att detta sker (allmän riskbedömning). Verksamhetsutövaren ska särskilt beakta vilka slags produkter och tjänster som tillhandahålls, vilka kunder och distributionskanaler som finns och vilka geografiska riskfaktorer som föreligger i verksamheten.⁵ Omfattningen av den allmänna riskbedömningen ska bestämmas med hänsyn till verksamhetsutövarens storlek och art och de risker för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan antas föreligga.

Riskbedömningen ska utformas så att den kan ligga till grund för verksamhetens rutiner, riktlinjer och övriga åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.⁶ Riskbedömningen ska vara dokumenterad och utvärderas årligen.⁷

Länsstyrelsens bedömning

Syftet med en allmän riskbedömning är att (1) identifiera hur en verksamhetsutövare kan utnyttjas av kriminella och (2) värdera hur hög risken är. Baserat på den kunskapen ska verksamhetsutövaren fokusera sina motåtgärder där de gör mest nytta i enlighet med det riskbaserade förhållningssättet.

I den allmänna riskbedömningen åligger det bolaget att identifiera och analysera såväl regelverk som hot och sårbarheter som är relevanta för verksamheten.⁸

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget, i sitt svarsbrev daterat den 27 april 2020, har uppgett att handlingarna som lämnats in i ärendet innehåller en allmän riskbedömning, *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism*. Bolaget har i sin allmänna riskbedömning identifierat att bolaget bedriver sådan verksamhet som omfattas av penningtvättslagen. Bolaget har även identifierat Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism som gällande regelverk.

⁵ 2 kap. 1 § penningtvättslagen.

⁶ 2 kap. 2 § första stycket penningtvättslagen.

⁷ 2 kap. 2 § andra stycket penningtvättslagen. Se även 2 kap. 2 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

⁸ SOU 2016:8 ”Ytterligare åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism – fjärde penningtvättsdirektivet – samordning – ny penningtvättslag” s. 65 f.

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget inte har identifierat några källor utöver ovan angivna. Bolaget har exempelvis inte inhämtat rapporter från tillsynsmyndigheter, brottsbekämpande myndigheter eller från samordningsorgan som beskriver brottsliga tillvägagångssätt som kan vara relevanta att beakta vid bolagets arbete med framtagande av bland annat den allmänna riskbedömningen.⁹ Länsstyrelsen konstaterar vidare att bolaget, i den allmänna riskbedömningen, inte heller har tagit in uppgifter som kommit fram vid bolagets rapportering av misstänkta aktiviteter och transaktioner.¹⁰

Bolaget har vidare i sin allmänna riskbedömning uppgivit att det har utgått från undersökningar som visar att lånen främst tas för att täcka vardagliga utgifter, såsom räkningar och mat. Vidare hänvisar bolaget till genomgången av lånestruktur och bedömning av risk som har gjorts baserat på branscherfarenhet och med hjälp av externa undersökningar.

Länsstyrelsen kan konstatera att det inte framgår vem som utfört undersökningarna, när dessa genomförts eller hur de har genomförts. Det framgår heller inte om undersökningarna är baserade på observationer utifrån den egna verksamheten. *Om* syftet med undersökningarna är att undersöka vari risken med bolagets verksamhet ligger samt vad deras kunder nyttjar bolagets tjänster till, är det inte något som med önskvärd tydlighet framgår av bolagets allmänna riskbedömning.

Länsstyrelsen vill påpeka att *om* undersökningarna varit sådana som beskrivits ovan hade dessa kunnat användas för att (1) införskaffa information om hur bolagets produkter och tjänster riskerar att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism baserat på vad som framkommit i dessa, (2) bolaget skulle därpå kunnat identifiera motåtgärder (exempelvis åtgärder för kundkännedom) i syfte att förhindra att bolaget utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism på det sätt som identifierats i steg 1, och (3) bolaget skulle kunnat utvärdera om de motåtgärder det vidtagit är tillräckligt effektiva för att hantera risken.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att bolaget saknat förutsättningar att identifiera hot mot och sårbarheter med bolagets produkter och tjänster och således också saknat förutsättningar att värdera hur hög sannolikheten är för att de hot som identifierats ska inträffa i den egna verksamheten. Det innebär att bolaget inte har kunnat vidta de

⁹ Som exempel kan nämnas BRÅ 2015:22, BRÅ 2006:6, FATF Report, Money laundering / terrorist financing risks and vulnerabilities associated with gold, July 2015.

¹⁰ 2 kap. 1 § andra stycket penningtvättslagen, prop. 2016/17:173 ”Ytterligare åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism” s. 208.

motåtgärder som krävs för att förhindra att det utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Oaktat det ovan anförda gör Länsstyrelsen följande bedömning av vad som framgår av bolagets allmänna riskbedömning.

Bolaget har kortfattat redogjort för att det bedriver låneverksamhet där kredit lämnas till konsumenter mot panträtt i huvudsakligen lösöre, enligt gällande pantbankslag (1995:1000). Enligt nämnda pantbankslag säljs de panter som inte hämtas ut av kund på auktion. Vidare sker försäljning av varulager av återropade panter. Bolaget har vidare angivit att *all* pantbanksverksamhet/låneverksamhet omfattas av penningtvättslagen, men att försäljningsverksamheten omfattas till den del som avser enskilda eller sammanhängande *kontanta* köp om 5 000 euro. Bolaget har därtill, i sitt svarsbrev daterat den 27 april 2020, uppgivit att bolagets riskbedömning har gjorts för bolagets låneverksamhet respektive försäljningsverksamhet separat då de på olika sätt faller under penningtvättslagen.

Länsstyrelsen vill här särskilt påpeka att myndigheten inte delar bolagets bedömning om att försäljningsverksamheten enbart omfattas till viss del av penningtvättslagen. Länsstyrelsen bedömer att även bolagets försäljningsverksamhet omfattas i sin helhet av penningtvättslagen. Det följer av den utvidgning av penningtvättslagens tillämpningsområde som genomfördes den 1 augusti 2017. Av förarbetena till penningtvättslagen framgår att tillsyn ska utövas med avseende på efterlevnaden av penningtvätsregelverket när det gäller all verksamhet (även försäljning av panter) som bedrivs i enlighet med pantbankslagen. Försäljningsverksamheten omfattas således inte längre av den punkt som avser yrkesmässig handel med varor mot kontant betalning (nuvarande p. 16). Det innebär att de beloppsgränser och betalningssätt som bolaget angivit inte är sådana som anges i gällande regelverk.¹¹

Bolaget har vidare identifierat vissa varutyper i såväl låneverksamheten som försäljningsverksamheten (såsom smycken, klockor, fordon, konst) som kan antas medföra lägre respektive högre risk. Bolaget hänvisar till respektive produkts transaktionskostnad och huruvida produkten följs av registreringsbevis eller certifikat. Utifrån detta tilldelas varutyperna varsin riskklassificering. Bolaget bedömer bland annat att varor i guld bedöms utgöra hög risk med anledning av att produkten kan omsättas till ungefär samma värde igen (det vill säga låg transaktionskostnad). Klockor och fordon bedöms i sin tur utgöra varugrupper som har en hög transaktionskostnad och således innebär en lägre risk än smycken som bedöms ha låg transaktionskostnad.

¹¹ 1 kap. 2 § första stycket 17 penningtvättslagen, prop. 2016/17:173 s. 202 och s. 506.

Länsstyrelsen bedömer att bolaget inte redogör för *hur* bolagets produkter och tjänster kan utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Som exempel har bolaget inte *analyserat* och *bedömt* en risk med att panten är införskaffad på ett sätt som strider mot gällande lagstiftning (exempelvis stöldgods). Bolaget för heller inget resonemang kring vilka egenskaper i bolagets produkter och tjänster som gör dem sårbara för försök till penningtvätt eller finansiering av terrorism. Det framgår exempelvis inte hur bolaget beaktar faktorer som vilken nivå av insyn eller avsaknad av insyn som produkten/tjänsten medger, produktens komplexitetsgrad eller vad det rör sig om för värden/omfattning på produkterna. Det kan i detta sammanhang påpekas att Financial Action Task Force (FATF) i en rapport från 2015 har framfört att guld är en "extremely attractive vehicle for laundering money" vilket bland annat beror på att guld utgör en stabil, anonym, omsättningsbar och lätt utbytbar tillgång för att realisera eller återinvestera vinster från brottslig verksamhet. I rapporten påpekas även att förståelse för de gradvisa stadierna och de typer av förbrott som kan ske i varje steg är avgörande för att identifiera risker – hot och sårbarheter – för penningtvätt och finansiering av terrorism som härrör från denna bransch.¹²

Bolaget har kategoriserat sina kunder, inom låneverksamheten, i två kundgrupper; liten [REDACTED] och stor [REDACTED]. Bolaget har vidare kategoriserat sina kunder, inom försäljningsverksamheten, i tre kundgrupper; liten [REDACTED], stor [REDACTED] och [REDACTED], samtliga dessa kundgrupper har tilldelats varsin riskklassificering. Det framgår vidare av bolagets allmänna riskbedömning att bolaget beaktar att dess lånekunder är [REDACTED], vilket medför en lägre risk jämfört med [REDACTED].

Länsstyrelsen kan konstatera att bolaget inte har *redogjort*, *analyserat* och *bedömt* för vad de olika kundtyperna har för egenskaper och på vilket sätt respektive kundtyp innebär en risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Det framgår exempelvis inte om det rör sig om kategorier av kontantintensiva kunder eller om det, i bolagets försäljningsverksamhet, rör sig om kunder i en specifik bransch. Vidare framgår inte, med tillräcklig tydlighet, om kategoriseringen enbart baseras på lånat kapital samt om bolaget har beaktat andra faktorer såsom betalmedel, adressuppgifter och syftet med affärsförbindelsen vid bolagets tilldelning av kundernas risknivå. Därtill saknas en koppling mellan kundtyperna och risken för att bolagets produkter och tjänster kan utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Bolaget har vidare identifierat vissa distributionskanaler, såsom kontanter, banköverföring och kortbetalning för bolagets låneverksamhet och därtill reklamation och ångerrätt för bolagets

¹² FATF Report, Money laundering / terrorist financing risks and vulnerabilities associated with gold, July 2015, s. 5.

försäljningsverksamhet. Det saknas dock en *analys* och *bedömning* genom vilka distributionskanaler som bolagets produkter och tjänster kan utnyttjas. Bolaget har heller inte identifierat och beaktat risker vid exempelvis fysiska kundbesök och/eller i vilken utsträckning som affärsförbindelsen hanteras på distans. Om ett webbaserat forum använts framgår heller inte om leveranser sker genom tredje part.¹³ Det kan i detta sammanhang påpekas att om försäljning av pantsatt egendom sker över internet så omfattas försäljningen av pantbankslagen för det fall den bedrivs inom samma bolag. Om sådana nätauktioner bedrivs i ett separat företag skilt från pantbanken omfattas inte dessa av pantbankslagen. Det bör därför uppmärksammas i vilken utsträckning pantbanken eventuellt utnyttjar en tredje part för den försäljning som ska ske med stöd av pantbankslagen. I så fall blir också pantbanken fullt ansvarig för att fullgöra skyldigheterna enligt penningtvättslagen.¹⁴ Länsstyrelsen kan även konstatera att det av bolagets *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism* inte kan utläsas hur bolagets eventuella koncern är uppbyggd och därmed framgår inte heller hur en eventuell internetbaserade handel bedrivs, det vill säga om det exempelvis sker i ett dotterbolag.

Bolaget har vidare redogjort för deras bedömning av transaktioner och, som det får förstås, tilldelat transaktionsbelopp/betalmedel en riskklass. Bolaget uppger bland annat, på sida 2 i *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism*, att snittlånet är cirka [REDACTED] kronor. Undersökningarna visar att lånen främst tas för att täcka vardagliga utgifter, såsom betalning av räkningar och mat. Dessa lån anses därmed, enligt bolaget, vara av mycket låg risk. Bolaget uppger vidare att högre belåning bedöms vara skuld över [REDACTED] (motsvarande [REDACTED] kronor i bolagets policy). Skuld under [REDACTED] kronor bedöms enligt bolaget vara förenad med låg risk med hänsyn till ovan. Vidare anges att lån/transaktioner som enskilt eller totalt per kund uppgår till [REDACTED] kronor eller mer bör granskas mer ingående om det är en *kontanttransaktion*. Slutligen granskas *samtliga* lån över [REDACTED] kronor mer ingående då de kan anses ha högre risk eftersom de sannolikt inte längre är avsedda att endast täcka vardagliga utgifter.

Länsstyrelsen vill med anledning av ovan påpeka att bolaget å ena sidan konstaterar att snittlånet är om [REDACTED] kronor och å andra sidan konstaterar att lån under [REDACTED] kronor bedöms förenad med låg risk. Det saknas en *tydlig* motivering till bolagets bedömning om att lån under [REDACTED] kronor utgör låg risk, i synnerhet då det sistnämnda är mer än sex gånger högre än snittlånet. Det framgår vidare inte varför bolaget bedömer att *kontanta* transaktioner, enskilda eller sammanhängande, om [REDACTED] kronor ska granskas mer ingående, det vill säga hur bolaget kommer fram till att [REDACTED] kronor utgör en

¹³ Jmf SOU 2016:8 s. 162.

¹⁴ SOU 2016:8 s. 162.

högre belåning. Det framgår heller inte *om* och *hur* bolaget bedömer transaktioner mellan [REDACTED] kronor och [REDACTED] kronor som sker med exempelvis banköverföring. Det kan dessutom påpekas att det föreligger en stor differens mellan ett snittlån om [REDACTED] kronor och en transaktion om [REDACTED] kronor.

Bolaget har vidare konstaterat att utbetalning inte görs till konton utomlands samt att inflöden från länder med hög riskklassificering är mycket ovanliga. Av bolagets svarsbrev daterat den 4 november 2021 framgår dessutom att bolaget endast lånar ut medel till [REDACTED] kunder, vilket är en uppgift som inte framgår av bolagets *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism*.

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget inom ramen för sin allmänna riskbedömning har att beakta förhållandena i de länder där produkterna eller tjänsterna erbjuds och där kunderna har sin verksamhet. Att bolaget, som det får förstås, enbart driver verksamhet i [REDACTED] innebär inte att bolaget inte har, eller kan få kunder, som exempelvis är etablerade i ett högriskredjeland.

Länsstyrelsen vill påpeka, utifrån genomförda stickprovskontroller av kundakter, att bolaget har kunder med adress i [REDACTED] och att det även förekommer kunder som angivit att syftet med affärsförbindelsen, alternativt medlens ursprung, härrör till handel i [REDACTED], såväl inom som utanför [REDACTED].

Länsstyrelsen kan konstatera att om de medel som används i affärsförbindelsen har genererats utomlands är antalet förbrott till penningtvätt och effektiviteten hos landets rättssystem särskilt relevanta faktorer att beakta. Om medel dessutom överförs från eller till jurisdiktioner där det är känt att grupper som begår terrorattacker verkar bör bolaget överväga i vilken utsträckning detta kan eller kan förväntas ge upphov till misstankar, baserat på vad bolaget känner till om affärsförbindelsens syfte och art.

För att bolaget ska kunna hantera riskerna för penningtvätt och terrorismfinansiering måste det göra en ändamålsenlig och verksamhetsanpassad riskbedömning. Bolaget ska *identifiera*, *analysera* och *bedöma* riskerna i sin egen verksamhet för att skapa en förståelse för hur den egna verksamheten kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. För att en allmän riskbedömning ska vara relevant och tillförlitlig ska den således vara baserad på verkliga risker, hot och sårbarheter.

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget, trots att det inte har identifierat, analyserat och bedömt riskfaktorer, var för sig och i kombination, har bedömt att den sammantagna risken för att bolaget kan utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism är medelstor. Länsstyrelsen bedömer att bolaget saknat förutsättningar att nå en sådan slutsats med

anledning av de brister i analys och bedömning som bolaget har uppvisat.

Det följer vidare av penningtvättslagen att omfattningen av den allmänna riskbedömningen ska bestämmas med hänsyn till verksamhetsutövarens storlek och art och de risker för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan antas föreligga. Länsstyrelsen kan konstatera att bolaget inte har redogjort för bolagets storlek, såsom bolagets omsättning, antal anställda, antal verksamhetsställen, eventuell koncern tillhörighet eller om bolaget bedriver verksamhet utomlands.¹⁵ Bolaget har därtill inte redogjort nog för bolagets art, det vill säga vilken verksamhet som bedrivs, vilka varor eller tjänster som tillhandahålls och hur komplexa dessa varor och tjänster är.¹⁶ Bolaget har således saknat förutsättningar att bestämma omfattningen av den allmänna riskbedömningen.

Länsstyrelsen bedömer sammanfattningsvis att den allmänna riskbedömningen inte har varit anpassad till den verksamhet som bolaget driver på det sätt som penningtvättsregelverket kräver. Inte heller omfattningen av bolagets allmänna riskbedömning har bestämts med hänsyn till bolagets storlek och art och de risker för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan antas finnas i just detta bolags verksamhet. Bolaget har inte gjort någon faktisk analys eller bedömning av de riskfaktorer som anges i penningtvättslagen, det vill säga det saknas en systematisk genomgång av de olika faktorer som särskilt ska beaktas enligt lagen.

Den allmänna riskbedömningen är av stor vikt för flertalet åtgärder i penningtvättslagen. För det första ska rutiner och riktlinjer vara utformade i syfte att motverka de identifierade riskerna.¹⁷ Den allmänna riskbedömningen spelar också en viktig roll vid riskbedömningen av kunderna, vilket i sin tur styr omfattningen av åtgärderna för kundkännedom. Riskbedömningen ska också beaktas när verksamhetsutövaren bestämmer omfattning och inriktning på övervakningen av aktiviteter och transaktioner samt vid framtagande av rutiner och riktlinjer för intern kontroll. En verksamhetsutövares åtgärder enligt penningtvättsregelverket ska således vidtas utifrån den allmänna riskbedömningen varför denna ska vara *utformad* på ett sådant sätt att den kan användas för dessa syften.¹⁸

Det riskbaserade förhållningssätt som penningtvättsregelverket bygger på innebär således att bolaget ska vidta åtgärder som står i proportion

¹⁵ Baserat på de uppgifter som framgår av personuppgiftsutdragen som lämnats in på Länsstyrelsens begäran avseende vidtagna kundkännedomsåtgärder finns, enligt Länsstyrelsens bedömning, anledning att anta att bolaget bedriver verksamhet utomlands samt är en del av en koncern.

¹⁶ Jmf prop. 2016/17:173 s. 548.

¹⁷ 2 kap. 8 § tredje stycket penningtvättslagen.

¹⁸ Prop. 2016/17:173 s. 511.

till de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som det är utsatt för. Det är därmed centralt att den allmänna riskbedömningen är *utformad* specifikt utifrån de risker som finns i bolagets verksamhet och att det finns en tydlig koppling mellan riskbedömningen och de åtgärder som vidtas för att motverka identifierade risker.

Bolagets allmänna riskbedömning går, enligt Länsstyrelsens bedömning, inte att jämföras med en sådan dokumenterad, uppdaterad och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning som avses i penningtvättslagen.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att bolaget saknar en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning av verksamheten. Med anledning av att bolagets allmänna riskbedömning dels ska användas för att identifiera hot mot och sårbarheter med verksamheten, dels ska ligga till grund för verksamhetens riskbedömning av kunder samt rutiner, riktlinjer och övriga åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, utgör avsaknaden av en sådan allmän riskbedömning som krävs enligt regelverket en synnerligen allvarlig överträdelse av penningtvättsregelverket.

Konsekvensen av att en allmän riskbedömning saknas blir att bolaget inte kan skapa sig en korrekt uppfattning på vilket sätt det kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Detta leder i sin tur till att bolaget inte kan vidta lämpliga åtgärder för att minska riskerna. Länsstyrelsens bedömning är således att bolaget därigenom har löpt ökad risk att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Riskbedömning av kunder

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska bedöma den risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan förknippas med dennes kunder. Kundens riskprofil ska bestämmas med utgångspunkt i den allmänna riskbedömningen och verksamhetsutövarens kännedom om kunden, varje kund ska således tilldelas en riskprofil. Kundens riskprofil ska följas upp under pågående affärsförbindelse och korrigeras när det finns anledning till det.¹⁹

Vid riskklassificeringen av en kund ska verksamhetsutövaren bland annat beakta faktorer som kan tyda på låg respektive hög risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som framgår av penningtvättslagen.²⁰ Omständigheter som tyder på låg respektive hög risk kan ha betydelse vid riskklassificeringen av kunden och således också vid bedömningen av hur omfattande kundkännedomsåtgärder

¹⁹ 2 kap. 3 § penningtvättslagen.

²⁰ 2 kap. 4-5 §§ penningtvättslagen.

som behövs för att kunna hantera risken. Varje kund ska efter en helhetsbedömning tilldelas en egen riskklassificering och åtgärder för att motverka riskerna ska anpassas individuellt för varje kund.²¹

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har ovan bedömt att bolaget saknar en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning. I avsaknad av en sådan allmän riskbedömning saknas förutsättningar för att bestämma respektive kunds riskprofil. Detta med beaktande av att kundens riskprofil bland annat ska bestämmas med utgångspunkt i bolagets allmänna riskbedömning.²²

Av bolagets *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism* framgår att bolaget har delat in sina kunder i olika riskkategorier. Inom låneverksamheten delar bolaget upp sina kunder i liten [REDACTED] (låg risk) och stor [REDACTED] (medel risk). Inom försäljningsverksamheten delas kunderna upp i liten [REDACTED] (låg risk), stor [REDACTED] (medel risk) och [REDACTED] (medel risk). Någon information om hur dessa risknivåer för respektive kundkategori bestämts återfinns inte i nämnda handlingar.

Länsstyrelsen har i föreläggandet daterat den 9 oktober 2019 begärt in sex anonyma exempel på faktiskt vidtagna åtgärder för kundkännedom. Av dessa skulle två exempel avse åtgärder för kundkännedom då kundrelationen är förknippad med normal risk, två skulle avse förenklade åtgärder för kundkännedom då kundrelationen är förknippad med låg risk och två skulle avse skärpta åtgärder för att uppnå kundkännedom då kundrelationen är förknippad med hög risk.

Av bolagets svarsbrev daterat den 27 april 2020 framgår att exempel på låg risk kan vara när transaktioner sker via bank eller kort, alternativt när det rör sig om betalning med låga belopp kontanta medel. Bolaget har även bifogat två exempel på låg risk (skärmbilder från pantsystemet).

Bolaget har vidare, i sitt svarsbrev, uppgivit att i de fall det avser transaktioner över [REDACTED] euro bedöms risken vara högre och då genomför bolaget djupare kundkännedom (till exempel medlens ursprung / vad medlen ska användas till). Bolaget har därtill bifogat fyra exempel på, som det får förstås, högre risk (skärmbilder från pantsystemet).

Länsstyrelsen kan konstatera att det av bolagets exempel på faktiskt vidtagna kundkännedsåtgärder inte kan utläsas *hur* bolaget kommer fram till vilken riskklassificering respektive kund ska tilldelas. Att bedöma av de exempel (skärmbilder) bolaget gett in så

²¹ Prop. 2016/17:173 s. 259.

²² Prop. 2016/17:173 s. 512.

förefaller de uppgifter som inhämtas vara detsamma oavsett risknivå. Bolaget har således inte riskklassificerat sina kunder på det sätt som penningtvättsregelverket kräver.

Bolaget har vidare, under handläggningstiden, uppdaterat sin allmänna riskbedömning samt sina rutiner och riktlinjer. I samband med att bolaget inkom med svar den 4 november 2021 på Länsstyrelsens föreläggande daterat den 15 oktober 2021 bifogade bolaget de uppdaterade rutinerna och riktlinjerna samt utvecklade sitt svar på några av de frågor som Länsstyrelsen tidigare ställt till bolaget.

Länsstyrelsen konstaterar att vad som anges i bolagets svarsbrev daterat den 4 november 2021, avseende kundens riskprofiler, skiljer sig från vad som anförts i bolagets ingivna svarsbrev daterat den 27 april 2020 och handlingar i övrigt (*Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism*).

Länsstyrelsen har med anledning av ovan tagit telefonkontakt med bolaget den 28 februari 2022 varpå bolaget inkom med svar via e-post den 3 mars 2022. Bolaget har i sitt svar den 3 mars 2022 anført att bolagets tidigare policy som gällde under tillsynsperioden också utgick från hur stort lånebelopp kunden lånade alternativt betalade in till bolaget. Det saknades dock systemstöd för detta vilket innebar att varje pantlånare var tvungen att gå in på lånehistorik (i pantsystemet) för att se hur många och stora lån kunden hade samt hur betalningen hade skett. Utifrån den informationen visste pantlånaren om det var en "liten" eller "stor" kund. Som framgår av bolagets *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism* gjorde bolaget bedömningen baserat på att högre belåning avsåg skuld över [REDACTED] euro (motsvarande [REDACTED] kronor). Skuld under [REDACTED] kronor ansågs vara låg risk. Lån/transaktioner som enskilt eller totalt per kund uppgick till [REDACTED] kronor eller mer skulle granskas mer ingående om det var en kontanttransaktion. Samtliga lån över [REDACTED] kronor skulle granskas mer ingående då dessa kunde ha högre risk då de sannolikt inte längre avsåg att endast täcka vardagliga utgifter.

Bolaget uppger också att det, inför varje styrelsemöte, sammanställde samtliga kunder med en total låneskuld över [REDACTED] kronor. Genomgången av dessa lån gjordes av värderingschefen som bedömde om det fanns någon risk i utfärdade lån.

Bolaget uppger vidare att det under tillsynsperioden inte hade någon färggradering av kunderna, vilket det har idag, utan sådan färggradering tillkom i samband med att bolaget uppdaterade sin policy samt fick systemstöd med att klassificera kunderna.

Med anledning av det bolaget anför i sitt svar den 3 mars 2022 bedömer Länsstyrelsen att det som var gällande under tillsynsperioden är gränserna om [REDACTED] kronor respektive [REDACTED] kronor och att det

som anförs i bolagets svarsbrev daterat den 4 november 2021 tillkommit först efter tillsynsperioden. Bolagets riskklassificering av sina kunder baseras således, som det får förstås, enbart på storleken av lånat kapital.

Länsstyrelsens bedömning är att bolagets svarsbrev och övriga handlingar som lämnats in till myndigheten den 27 april 2020 saknar en uppgift, utöver lånat kapital, om *hur* själva bedömningen av den risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan förknippas med kundrelationer (kunders riskprofiler) görs. Det framgår exempelvis inte, i tillräckligt stor utsträckning, vilken avvägning som bolaget gör vid bestämmandet av huruvida kunden förknippas med låg, normal eller hög risk utifrån den inhämtade informationen om kunden. Det framgår heller inte om bolaget har ställt upp några kriterier för riskklassificering av kunden utifrån de omständigheter som bolaget har att beakta och som framgår av lagen.²³ Bolaget har heller inte beaktat riskfaktorer identifierade utifrån verksamhetsspecifika omständigheter och förknippade med bolagets kännedom om kunderna. I vart fall framgår det inte av nyss nämnda handlingar att så har gjorts.

Vad avser det som anförs i svarsbrev daterat den 3 mars 2022 angående att bolaget till styrelsemöte sammanställde kunder med total låneskuld över [REDACTED] kronor vill Länsstyrelsen påpeka följande. Länsstyrelsen kan först konstatera att en lånegräns om [REDACTED] kronor inte återfinns i bolagets rutiner och riktlinjer. Därtill kan Länsstyrelsen konstatera att bedömningen om det *fanns* någon risk i utfärdade lån inte är i förenlighet med vad som anges i penningtvättsregelverket, det vill säga att bolaget framstår gjort bedömningen om riskbedömningen av kunden *efter* att lånet har utfärdats.

Vidare saknas det tydlig uppgift om *hur* kundernas riskprofiler löpande följs upp och ändras när det finns anledning till det under en pågående affärsförbindelse. Skäl för en ändring av kundens riskprofil kan föreligga när verksamhetsutövaren får kännedom om nya uppgifter avseende kunden vid den fortlöpande uppföljningen, övervakningen eller på annat sätt.²⁴

Mot bakgrund av att bolaget inte i tillräckligt stor utsträckning har redogjort för hur bedömning av kunders riskprofiler görs och löpande följs upp samt ändras när det finns anledning till det är Länsstyrelsens bedömning att bolagets kunder inte tilldelats verklighetsanpassade riskprofiler i enlighet med kraven i penningtvättslagen. Av bolagets redogörelse framgår inte att, och hur, resultaten från den allmänna riskbedömningen används tillsammans med de riskindikatorer som dels framgår av lagen²⁵, dels ska ha identifierats av

²³ 2 kap. 4-5 §§ penningtvättslagen.

²⁴ Prop. 2016/17:173 s. 512.

²⁵ 2 kap. 4-5 §§ penningtvättslagen.

verksamhetsutövaren själv, vid bolagets framttagande av en metod för riskbedömning av kunder.²⁶

Länsstyrelsens bedömning, med hänsyn till betydelsen av att kunder ska tilldelas riskprofiler, är att bolaget genom att inte tilldela sina kunder verklighetsanpassade riskprofiler har löpt ökad risk för att bli utnyttjat för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Kundkännedom

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha dokumenterade och uppdaterade rutiner och riktlinjer när det gäller dess åtgärder för kundkännedom.²⁷ Rutinerna och riktlinjerna ska i relevanta delar vara riskbaserade. Det innebär att de ska vara utformade för att kunna hantera och motverka de risker som har identifierats i den allmänna riskbedömningen.²⁸

Åtgärder för kundkännedom ska bland annat vidtas när en affärsförbindelse etableras.²⁹ Reglerna om åtgärder för kundkännedom innebär bland annat att verksamhetsutövaren ska identifiera sina kunder³⁰ och ta reda på tillräckligt mycket om kunderna³¹ för att kunna bedöma och hantera de risker som varje kund innebär. Om det är fråga om en affärsförbindelse ska verksamhetsutövaren även begära information om affärsförbindelsens syfte och art. Syftet med informationen är att ge verksamhetsutövaren underlag för att bedöma risken som kan förknippas med kunden och hur kunden förväntas agera inom ramen för affärsförbindelsen. En sådan bedömning är nödvändig för att det ska vara möjligt att upptäcka avvikelser från kundens förväntade beteende.³²

Verksamhetsutövaren ska löpande följa upp pågående affärsförbindelser i syfte att säkerställa att kännedomen om kunden är aktuell och tillräcklig för att motverka risken som kan förknippas med kunden.³³ Den löpande uppföljningen innebär också krav på granskning för att upptäcka avvikande transaktioner och aktiviteter som kan utgöra misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism. Omfattningen av övervakningen och granskningen samt hur ofta denna ska ske beror på riskerna i affärsförbindelsen.³⁴

²⁶ Prop. 2016/17:173 s. 524 f.

²⁷ 2 kap. 8 § första stycket penningtvättslagen.

²⁸ Prop. 2016/17:173 s. 213.

²⁹ 3 kap. 4 § penningtvättslagen.

³⁰ 3 kap. 7 § penningtvättslagen.

³¹ 3 kap. 7-8 §§, 10-11 §§ penningtvättslagen.

³² 3 kap. 12 § penningtvättslagen.

³³ 3 kap. 13 § penningtvättslagen.

³⁴ 4 kap. 1 § andra stycket penningtvättslagen.

Närmare information om kundens ekonomiska situation bör begäras när det är motiverat av risken i affärsförbindelsen. Detsamma gäller närmare information om varifrån kundens ekonomiska medel kommer. Detta bör i regel bli aktuellt först om risken bedöms som hög, eller om sådan information behövs för att bedöma kundens riskfyllda eller avvikande aktiviteter och transaktioner.³⁵ Samma information som vid bedömning av en affärsförbindelse ska begäras in även vid enstaka transaktioner som kan förknippas med hög risk. Detta eftersom verksamhetsutövaren i sådana fall måste vidta skärpta kundkännedsåtgärder.

Om risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism bedöms som låg, får förenklade kundkännedsåtgärder tillämpas. Bedöms däremot risken som hög ska skärpta åtgärder vidtas vilket kan avse inhämtande av ytterligare information om kundens affärsverksamhet eller ekonomiska situation och uppgifter om varifrån kundens ekonomiska medel kommer.³⁶

Verksamhetsutövaren får inte ingå eller upprätthålla en affärsrelation eller utföra en enstaka transaktion om denne inte har tillräcklig kännedom om kunden. Detta för att verksamhetsutövaren ska kunna hantera risken för penningtvätt och finansiering av terrorism som förknippas med kundrelationen och övervaka och bedöma kundens aktiviteter och transaktioner.³⁷

Verksamhetsutövaren ska på ett föreskrivet sätt dokumentera³⁸ vidtagna åtgärder för kundkännedom samt bevara dokumentationen.³⁹ Verksamhetsutövaren ska vidare bevara handlingar och uppgifter i fem år om handlingarna och uppgifterna avser 1) åtgärder som har vidtagits för kundkännedom enligt 3 kap. 2 § eller 2) transaktioner som genomförts med under inom ramen för affärsförbindelser eller vid enstaka transaktioner som omfattas av krav på åtgärder för kundkännedom enligt 3 kap. 4-6 §§ penningtvättslagen.⁴⁰ Tiden ska räknas från det att åtgärderna eller transaktionerna utfördes eller, i de fall då en affärsförbindelse har etablerats, affärsförbindelsen upphörde. Om en enstaka transaktion inte har genomförts till följd av misstanke om penningtvätt eller

³⁵ Prop. 2016/17:173, s. 248.

³⁶ 3 kap. 15-16 §§ penningtvättslagen.

³⁷ 3 kap. 1 § första stycket penningtvättslagen.

³⁸ 3 kap. 3 § andra och tredje stycket, 4 § andra och tredje stycket, 5 § tredje stycket, 7 § tredje stycket, 9 § andra stycket Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

³⁹ 3 kap. 12 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

⁴⁰ 5 kap. 3 § första stycket penningtvättslagen.

finansiering av terrorism, ska tiden räknas från det att avståendet skedde.⁴¹

Länsstyrelsens bedömning

Inledningsvis konstaterar Länsstyrelsen att innehållet i de rutiner och riktlinjer som verksamhetsutövaren har att upprätta för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism ska återspegla de risker som identifierats i den allmänna riskbedömningen. Med anledning av att bolaget saknar en tillräckligt väl utförd allmän riskbedömning har bolaget således inte haft förutsättningar nog att upprätta sådana rutiner och riktlinjer för kundkännedsåtgärder som följer av penningtvättsregelverket.

Oaktat det ovan anförda vill Länsstyrelsen framföra följande gällande bolagets rutiner och riktlinjer för kundkännedom.

Kravet på att identifiera kunden innebär att bolaget ska efterfråga kundens namn och övriga uppgifter kopplade till kundens identitet, normalt dennes adress och personnummer samt yrke. Dessa uppgifter är bland annat viktiga för att klarlägga om kunden är en person i politiskt utsatt ställning. Därefter ska bolaget vidta åtgärder som syftar till att verifiera att de uppgifter om identiteten som inhämtats är korrekta.

Av bolagets *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism*, s. 4, kan utläsas att personal ska utföra vissa kundkännedsåtgärder. Personalen hänvisas till att fylla i kundinformationen i pantsystemets kundbild. Bolaget uppger vidare att kundens ID-handlingar ska kontrolleras. Bolaget skriver vidare i dess *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism*, s. 5, att det, vid lån via web, säkerställer kundens identitet genom Bank-ID. Uthämtning av låneavi sker via REK och kunden måste då legitimera sig. Vid lån överstigande [REDACTED] kronor måste dessutom tillkommande åtgärder göras, telefon- och mailkontakt med kunden, för att erhålla fullständig kundkännedom i enlighet med bolagets policy.

Länsstyrelsen kan konstatera att det inte framgår vilka identitetshandlingar som bolaget accepterar vid fysiska kundbesök eller *hur* kundernas identitet kontrolleras, utöver *att* kundens ID-handlingar ska kontrolleras. Det kan också tilläggas att det inte framgår *hur* bolaget dokumenterar kontrollen genomförd med Bank-ID.

⁴¹ 5 kap. 3 § andra stycket penningtvättslagen.

Om kunden företräds av en person som uppger sig handla på kundens vägnar, ska verksamhetsutövaren kontrollera den personens identitet och behörighet att företräda kunden.⁴²

Länsstyrelsen kan konstatera att det i bolagets *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism*, s. 4, hänvisas till en kundkännedomblankett som ska användas vid behov i låneverksamheten, i de fall annan person än låntagaren betalar ett lån. Någon sådan blankett hade inte getts in i ärendet den 27 april 2020 varpå Länsstyrelsen förelade bolaget den 15 oktober 2021 att inkomma med en kopia på kundkännedomblanketten. Bolaget inkom med efterfrågad handling den 4 november 2021. Av blanketten framgår bland annat att bolaget ska inhämta uppgifter om medlens ursprung samt vad som är syftet med att företrädaren betalar lånet åt låntagaren.

Länsstyrelsen konstaterar dock att det vare sig av bolagets *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism* eller bolagets kundkännedomblankett framgår om bolaget vidtar någon åtgärd för att kontrollera en persons behörighet att företräda kund, exempelvis genom kontroll av fullmakt, förordnande eller annan motsvarande behörighetshandling.

Bolaget har vidare i sin *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism*, s. 2, angivit att samtliga lånekunder är [REDACTED]. Bolaget har vidare på s. 3 angivit att *en majoritet* av bolagets kunder inom försäljningsverksamheten är små [REDACTED].

Länsstyrelsen vill påpeka att den omständigheten att [REDACTED] inte nödvändigtvis är vanligt förekommande i verksamheten, inte frångår bolaget skyldigheten att ha rutiner på plats för vilka åtgärder som ska vidtas, när så sker.

Länsstyrelsen kan vidare konstatera att det inte framgår hur bolaget identifierar juridiska personer. Det framgår exempelvis inte om bolaget inhämtar information om firmanamn, adress och i förekommande fall organisationsnummer eller motsvarande.⁴³ Av bolagets *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism*, s. 5, framgår dock att bolaget, i försäljningsverksamheten, ska styrka företagsrepresentantens behörighet via Bolagsverket. Som det får förstås åsyftar bolaget företrädarens (exempelvis firmatecknarens) behörighet att företräda företaget och att bolaget kontrollerar företrädarens behörighet mot registreringsbevis som återfinns hos Bolagsverket. Länsstyrelsen vill dock påpeka att de rutiner och riktlinjer som bolaget är skyldigt att ha i sin verksamhet ska ge *tydliga* och *detaljerade* handlingsregler och således vara

⁴² 3 kap. 7 § tredje stycket penningtvättslagen.

⁴³ 3 kap. 6-7 §§ Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

begripliga, situationsanpassade och tillämpbara för att kunna hantera och motverka de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som bolaget har identifierat i sin allmänna riskbedömning.⁴⁴ Det ska därför tydligt framgå vilka åtgärder som bolaget har att vidta vid exempelvis kontroll av företrädarens behörighet.

Det följer vidare av penningtvättslagen att bolaget ska utreda om kunden har en verklig huvudman.⁴⁵ En sådan utredning ska åtminstone avse sökning i det register över verkliga huvudmän som tillhandahålls av Bolagsverket enligt lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän.⁴⁶ Om kunden har en verklig huvudman, ska bolaget vidta åtgärder för att kontrollera den verkliga huvudmannens identitet. Beroende på risken med kundrelationen kan dessutom ytterligare kontroller, utöver kontroll i Bolagsverkets register, behöva göras.⁴⁷

Det framgår av bolagets *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism*, s. 5, att verklig huvudman måste identifieras och att personalen kan ta hjälp av ekonomichef.

Länsstyrelsen kan konstatera att det inte framgår *hur* bolaget kontrollerar om en kund har en verklig huvudman och på vilket sätt bolaget i sådant fall identifierar den verkliga huvudmannen samt kontrollerar dennes identitet. Syftet med sådan identifiering är att klarlägga om den verkliga huvudmannen är en person i politiskt utsatt ställning eller på annat sätt innebär hög risk. Vidare är ett övergripande syfte att skapa en genomlysning av ägandet i och kontrollen av juridiska personer för att försvåra och förhindra att juridiska personer används som verktyg i brottsliga upplägg.⁴⁸ Bolagets avsaknad av rutin medför således att bolaget inte kan lägga uppgifter om kundens verkliga huvudman till grund för bolagets riskklassificering av kunden. Därmed kan bolaget inte göra en bedömning av omfattningen av de åtgärder som behövs för att uppnå tillräcklig kundkännedom.

Om det efter erforderliga kontroller står klart att den juridiska personen inte har en verklig huvudman, eller om det finns anledning att anta att uppgiften om verklig huvudman inte stämmer, ska den juridiska personens styrelseordförande, verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare för kundkännedomsändamål betraktas som alternativ verklig huvudman.⁴⁹ Länsstyrelsen kan konstatera att bolaget saknar rutin för att utse en alternativ verklig huvudman.

⁴⁴ Prop. 2016/17:173 s. 212 ff., 515.

⁴⁵ 3 kap. 8 § penningtvättslagen.

⁴⁶ 3 kap. 8 § första stycket penningtvättslagen.

⁴⁷ Prop. 2016/17:173 s. 242.

⁴⁸ Prop. 2016/17:173 s. 241.

⁴⁹ 3 kap. 8 § tredje stycket penningtvättslagen.

Bolaget saknar vidare rutin för att identifiera och utreda verkliga huvudmän för fysiska personer. Det vill säga, den eller de personer som tjänar på att någon annan agerar åt dem.⁵⁰ Bolaget har i sin *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism*, s. 6, visserligen angivit att personalen ska vara extra uppmärksamma på om det verkar som att kunden egentligen inte är köpare / låntagare utan att denna handlar för annans räkning. Det framgår dock inte *hur* bolagets personal ska uppmärksamma detta samt vilka åtgärder och hur dessa ska vidtas med anledning av en sådan omständighet.

Därtill saknar bolaget rutiner för identifiering av truster och liknande juridiska konstruktioner. Det framgår således inte om bolaget vidtar åtgärder för att förstå kundens ägarförhållande och kontrollstruktur.

En verksamhetsutövare ska vidare *bedöma* om kunden eller kundens verkliga huvudman är en person i politiskt utsatt ställning, eller om kunden eller dess verkliga huvudman är en familjemedlem eller känd medarbetare till en sådan person. En person i politiskt utsatt ställning (*politically exposed persons*, PEP) är en person som genom sin position och sitt inflytande anses inneha en ställning som i sig utgör en risk för att utnyttjas för bland annat mutbrott och andra former av korruption och i förlängningen penningtvätt, liksom för aktiviteter som kan relateras till finansiering av terrorism.

Av bolagets *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism*, s. 4, framgår att bolaget ska ställa frågan till kund om denne är en PEP, eller anhörig eller känd medarbetare till sådan person. Svaret ska dokumenteras i pantsystemet. Om kunden är PEP ska relevant person på bolaget kontaktas för hjälp med grundligare bedömning. Det framgår vidare av s. 6 i nämnda policy att vid situationer där kunden uppger att denne inte är PEP, men pantbankspersonalen vet att denne är PEP så ska transaktionen inte genomföras. Dessutom ska det rapporteras till [REDACTED] eller [REDACTED] eftersom det ska vidare rapporteras till Polismyndigheten.

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget har att *bedöma* om kunden är PEP, alternativt en anhörig eller känd medarbetare till sådan person. Det innebär att åtgärden att endast ställa en fråga inte alltid utgör tillräckliga åtgärder för kundkännedom. Av bolagets handlingar framgår inte *hur* bedömningen om en kund är PEP görs.

Av bolagets *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism*, s. 6, framgår att bolaget ska vidta en djupare granskning av kunden om denne är PEP. Det framgår vidare att det är extra viktigt att kontrollera kundens transaktioner och att samtliga transaktioner som sker med PEP ska rapporteras till [REDACTED] eller [REDACTED].

⁵⁰ Prop. 2016/17:173 s. 241 och s. 451.

Länsstyrelsen konstaterar att det, med önskvärd tydlighet, inte framgår vilka åtgärder bolaget har att vidta om en kund är konstaterad PEP samt hur dessa genomförs. Det vill säga, om bolaget bland annat avser att vidta åtgärder för att ta reda på varifrån tillgångarna kommer i enlighet med kraven i penningtvättslagen samt hur sådan kontroll skulle genomföras. Det framgår inte heller *hur* bolaget, vid skärpt uppföljning av affärsförbindelsen, övervakar kundens aktiviteter och transaktioner i förhöjd omfattning.⁵¹

Länsstyrelsen kan vidare konstatera att det av bolagets *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism* inte framgår om och hur bolaget kontrollerar om en kund är etablerad i ett land utanför EES som av Europeiska kommissionen har identifierats som ett högriskredjeland, vilket är ett krav enligt penningtvättslagen.⁵² Genom att inte göra de kontroller som lagstiftningen kräver har bolaget riskerat att inte kunna vidta sådana skärpta kundkännedomsåtgärder som enligt penningtvättslagen alltid ska vidtas vid affärsförbindelser eller enstaka transaktioner om kunden är etablerad i ett sådant högriskredjeland som kommissionen har identifierat.⁵³

Den omständigheten att det av bolagets svarsbrev daterat den 4 november 2021 framgår att bolaget endast lånar ut ekonomiska medel till [REDACTED] kunder ändrar inte Länsstyrelsens bedömning. Detta med anledning av att uppgifterna inte framgår av bolagets *dokumenterade* rutiner och riktlinjer. Dessutom framgår inte om bolaget vidtar någon åtgärd för att följa upp om kunden exempelvis flyttar utomlands under affärsförbindelsen och således betalar av lånet från utlandet. Dessutom kan det fortsatt inte uteslutas att det i bolagets försäljningsverksamhet förekommer kunder som är etablerade i ett högriskredjeland.

Av penningtvättslagen framgår vidare att en verksamhetsutövare ska inhämta information om affärsförbindelsens syfte och art. Informationen ska ligga till grund för en bedömning om vilka aktiviteter och transaktioner som kan förväntas av kunden inom ramen för affärsförbindelsen och riskklassificering av kunden.

Av bolagets *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism*, s. 4, framgår att bolaget vid vissa tillfällen ska efterfråga ändamålet med användandet av den tjänst/produkt som bolaget erbjuder. Länsstyrelsen konstaterar att bolaget har angivit vissa beloppsgränser och betalmedel som vägledande för huruvida kunden ska tillfrågas om syftet med ett lån (nylån). Bolaget är dock skyldigt att vidta kundkännedomsåtgärder vid etablering av en affärsförbindelse med en kund och - därutöver - vid transaktioner, oavsett betalmedel, som uppgår till 15 000 euro och vid transaktioner

⁵¹ 3 kap. 19 § penningtvättslagen, prop. 2016/17:173 s. 245 f.

⁵² 3 kap. 11 § penningtvättslagen.

⁵³ 3 kap. 17 § penningtvättslagen.

som understiger ett belopp motsvarande 15 000 euro och som verksamhetsutövaren inser eller borde inse har samband med en eller flera andra transaktioner och som tillsammans uppgår till minst detta belopp.⁵⁴ Bolaget har således en skyldighet att inhämta information om affärsförbindelsers syfte och art vid nylån, *oavsett* belopp och betalmedel, för att kunna bedöma vilka aktiviteter och transaktioner som kunden kan förväntas att vidta och genomföra inom ramen för affärsförbindelsen och för att kunna bedöma kundens riskprofil.⁵⁵ Mot denna bakgrund bedömer Länsstyrelsen att det som framförts i bolagets rutiner och riktlinjer inte överensstämmer med kraven som följer av penningtvättslagen.

Att bolaget inte inhämtar tillräckliga uppgifter om affärsförbindelsens syfte och art medför också att bolaget inte kan vidta erforderliga åtgärder för att följa upp pågående affärsförbindelser enligt penningtvättslagen. När bolaget saknar kännedom om vilka transaktioner som kunden förväntas vidta under affärsförbindelsen så kan bolaget inte heller kontrollera att de transaktioner som utförs stämmer överens med den kunskap som bolaget har om kunden, dennes riskprofil och, om det behövs, varifrån kundens ekonomiska medel kommer. Bolaget saknar även förutsättningar att identifiera när bolaget ska vidta skärpta åtgärder för kundkännedom, exempelvis vid misstänkta och avvikande transaktioner.⁵⁶

Av bolagets *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism*, s. 4, framgår vidare att kunden, vid lösen/omsättning av ett lån, tillfrågas om medlens ursprung.⁵⁷ Vid *kontanta* transaktioner över [REDACTED] euro / [REDACTED] kronor tillfrågas kunden om medlens ursprung. Vid transaktioner över [REDACTED] euro / [REDACTED] kronor, *oavsett betalmedel*, tillfrågas också kunden om medlens ursprung. Detta med anledning av att bolaget bedömer att lån över [REDACTED] kronor kan antas ha annat syfte än att täcka vardagliga utgifter och att risken därav bedöms vara högre än vid lån till lägre belopp. Kundens svar dokumenteras i pantsystemet då detta är en tvingande funktion.

I bolagets försäljningsverksamhet används också vissa beloppsgränser, se *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism*, s. 5. Bolaget anger att åtgärder behöver vidtas om en kund köper auktionsvara eller försäljningsvara kontant för belopp över [REDACTED] EUR / [REDACTED] kronor eller om samma kund har flertalet köp som tillsammans uppgår till [REDACTED] kronor och kan antas ha samband med varandra, eller när personalen misstänker att kunden handlar för annans räkning.

⁵⁴ 3 kap. 4 § penningtvättslagen.

⁵⁵ 3 kap. 12 § penningtvättslagen.

⁵⁶ 4 kap. 2 § penningtvättslagen.

⁵⁷ Att kunden tillfrågas om medlens ursprung vid lösen beror på att kunden redan blivit tillfrågad om syfte och art med affärsförbindelsen i samband med nylånet.

Bolaget har som framgått ovan uppgivit att det vid vissa tillfällen efterfrågar medlens ursprung. Enligt penningtvättslagen finns krav på att verksamhetsutövare ska ha skärpta åtgärder för kundkännedom när det är motiverat för att hantera risken som kan förknippas med kundrelationen. Länsstyrelsen bedömer att det bolaget uppgett, avseende medlens ursprung, inte är tillräckligt i fråga om skärpta kundkännedomsåtgärder. Detta bland annat eftersom *samtliga* kontroller ska utföras i den omfattning det behövs med hänsyn till kundens riskprofil och övriga omständigheter.⁵⁸ Därtill framgår det inte heller *hur* bolaget kontrollerar kundernas uppgifter om medlens ursprung i de fall det är behövligt.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att de av bolaget upprättade rutinerna och riktlinjerna avseende åtgärder för kundkännedom inte är tillräckliga för att uppnå kraven i penningtvättsregelverket.

Länsstyrelsen har vidare förelagt bolaget att inkomma med en förteckning över bolagets kontanta transaktioner utförda under perioden den 1 augusti 2017 till och med den 31 augusti 2019. Förteckningen skulle avse kontanta transaktioner (fysiska sedlar och mynt) som uppgår till 5 000 euro eller mer samt kontanta transaktioner under 5 000 euro som kan antas ha samband och tillsammans uppgår till 5 000 euro eller mer.

Av bolagets inlämnade förteckning över kontanta transaktioner som motsvarar 5 000 euro eller mer framgår att bolaget har genomfört [REDACTED] kontanta utbetalningar (nylån). Det sammanlagda belopp som betalats ut är om [REDACTED] kronor varav [REDACTED] kronor betalats ut kontant. Länsstyrelsen noterar att bolaget vid [REDACTED] tillfällen betalat ut kontanta medel motsvarande [REDACTED] kronor eller mer.

Bolaget har vidare tagit emot [REDACTED] kontanta transaktioner (lösen) som motsvarar 5 000 euro eller mer. Det sammanlagda belopp som tagits emot är om [REDACTED] kronor varav [REDACTED] kronor tagits emot kontant. Länsstyrelsen noterar att bolaget vid [REDACTED] tillfällen har mottagit kontanta medel motsvarande [REDACTED] kronor eller mer.

Bolaget har även tagit emot [REDACTED] kontanta transaktioner motsvarande 5 000 euro eller mer i försäljningsverksamheten. Det sammanlagda belopp som tagits emot är om [REDACTED] kronor varav [REDACTED] kronor tagits emot kontant.

Länsstyrelsen kan således konstatera att bolaget sammanlagt har genomfört över [REDACTED] kontanta transaktioner motsvarande 5 000 euro eller mer och att det sammanlagda kontanta beloppet har uppgått till över [REDACTED] kronor under tillsynsperioden. Större kontanta betalningar kan vara förenade med hög risk för penningtvätt. Under

⁵⁸ 3 kap. 14 § penningtvättslagen.

svenska förhållanden är ett belopp motsvarande 5 000 euro eller mer att anse som ett högt belopp. Ett belopp som sammanlagt uppgått till [REDACTED] kronor och som enbart härrör från kontanta transaktioner motsvarande 5 000 euro eller mer är därför, enligt Länsstyrelsens mening, *uppseendeväckande högt*.

Länsstyrelsen har följaktligen den 15 oktober 2021 förelagt bolaget att inkomma med dokumentation för praktiskt vidtagna kundkännedomsgärder för utvalda transaktioner som härrör från nylån ([REDACTED] transaktioner) respektive lösen ([REDACTED] transaktioner), se bilaga 2 och 3. Bolaget ombads vidare att redogöra för om de kunder som utfört dessa transaktioner även genomfört ytterligare transaktioner under tillsynsperioden. Bolaget inkom med svar och handlingar den 4 november 2021. De inkomna handlingarna består av två excel-ark med tillhörande skärmbilder från pantsystemet samt personuppgiftsutdrag.

Av de excel-ark som lämnats in i ärendet framgår bland annat en sammanställning av de transaktioner som Länsstyrelsen begärt dokumentation om. Av det excel-ark som avser nylån framgår även syfte och art med lånet och av det excel-ark som avser lösen framgår även uppgift om medlens ursprung.

Av skärmbilder från pantsystemet framgår att bolaget vidtagit vissa kundkännedomsgärder. I pantsystemet anges registreringsdatum, personnummer, land, namn, adress, telefonnummer, e-post, ID-typ och ID-kortnummer och om kunden är PEP.⁵⁹

Bolaget har vidare inkommit med personuppgiftsutdrag från pantsystemet (inkl. [REDACTED] och [REDACTED]) för respektive kund. Av personuppgiftsutdraget framgår kundbild samt kontoutdrag med in- och utbetalningar (nylån, höjning av lån, omsättning, amortering och lösen). Av kundbilden framgår när uppgifterna senast ska raderas. Det framgår även datum för lån, typ av lån, transaktionstyp, identifikation, ränta, avgift, kapital/överskott, totala in- och utbetalningar.

Vid utbetalning av medel (nylån) har bolaget, i det excel-ark som lämnats in och som avser nylån, antecknat syfte och art med affärshändelsen. Bolaget anför också i sitt svarsbrev daterat den 4 november 2021 att det, vid nylån, alltid frågar varifrån panten kommer och vad kunden vet om panten. Detta bland annat för att få en uppfattning och känsla om kunden är ägare till panten.

Länsstyrelsen konstaterar dock att det inte tydligt framgår av bolagets rutiner och riktlinjer att dessa uppgifter ska efterfrågas. Av bolagets *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism, s.*

⁵⁹ Av skärmbilden från pantsystemet framgår också kundens riskklass utifrån lånat kapital. Riskklassen avser dock kundens riskklass per utskriftsdatum, det vill säga, riskklassen härrör inte från tillsynsperioden.

4, framgår enbart att kundens sannolika förmåga att inneha panten i sin ägo ska bedömas, men det saknas uppgift om *hur* bedömningen genomförs.

Vid lånebetalning (lösen) efterfrågar bolaget medlens ursprung. Det framgår inte om några underlag som styrker kundens förklaring har inhämtats, i vart fall har några sådana underlag inte lämnats in i ärendet. Länsstyrelsen utgår därför från att sådana saknas hos bolaget. Med anledning av att det förekommer förklaringar som "[REDACTED]", "[REDACTED]" och "[REDACTED]" samt övriga relevanta omständigheter borde bolaget, enligt Länsstyrelsens mening, ha inhämtat underlag som styrker kundens förklaring. Detta mot bakgrund av att bolaget, inom ramen för det riskbaserade förhållningssättet, borde ha gjort en erforderlig rimlighetsbedömning och därefter inhämtat underlag till styrkande av kundens uppgifter.

Vad avser kundens riskklass som framgår av skärmbilder från pantsystemet har Länsstyrelsen, som framgått tidigare, fått en uppgift från bolaget om att dessa färggraderingar/riskklassificeringar avser tidpunkten för när utdragen från pantsystemet skrevs ut och således inte den riskprofil som respektive kund hade under tillsynsperioden. Vad avser kundens riskprofil under tillsynsperioden har bolaget i sitt svarsbrev den 3 mars 2022 angivit följande. Högre belåning för kunder har bedömts vara skuld över [REDACTED] euro motsvarande [REDACTED] kronor. Skuld under [REDACTED] kronor har bedömts vara låg risk. Lån/transaktioner som enskilt eller totalt per kund uppgått till [REDACTED] kronor eller mer granskats mer ingående om det varit en kontanttransaktion. Samtliga lån över [REDACTED] kronor granskats mer ingående då dessa kunnat ha högre risk då de sannolikt inte längre avser att endast täcka vardagliga utgifter. Länsstyrelsen kan således konstatera att bolaget inte inkommit med respektive kunds riskklassificering för de utvalda transaktionerna under tillsynsperioden trots myndighetens begäran därom. Det går heller inte att utläsa ur bolagets tillvägagångssätt ovan vilken riskklassificering respektive kund, som ingått i Länsstyrelsens stickprovskontroller, har tilldelats.

Vad avser det som anförs i svarsbrev daterat den 3 mars 2022 angående att bolaget till varje styrelsemöte sammanställde kunder med total låneskuld över [REDACTED] kronor vill Länsstyrelsen påpeka följande. Länsstyrelsen kan inledningsvis konstatera att en lånegräns om [REDACTED] kronor inte återfinns i bolagets rutiner och riktlinjer. Därtill kan Länsstyrelsen konstatera att bedömningen om det *fanns* någon risk i utfärdade lån/kundrelationen inte är i förenlighet med vad som anges i penningtvättsregelverket, det vill säga, som det får förstås har bolaget gjort bedömningen av kundens riskklassificering *efter* att lån har utfärdats. Bedömning om kundens riskklassificering och

därmed bedömning av omfattningen av kundkännedomsgärder ska göras *innan* en affärsförbindelse inleds/transaktion genomförs.⁶⁰

Länsstyrelsen kan följaktligen konstatera att samtliga utvalda stickprovskontroller avseende nylån överstiger det av bolaget uppgivna gränsvärde om [REDACTED] kronor som används av bolaget för när en närmare granskning ska vara påkallad. Som skäl för detta anger bolaget att transaktioner över [REDACTED] kronor kan anses ha högre risk då de sannolikt inte längre avser att endast täcka vardagliga utgifter. Myndighetens stickprovskontroller har exempelvis omfattat följande transaktioner relaterade till nylån (kund [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]).

Kund [REDACTED] har mottagit ett lån om totalt [REDACTED] kronor varav [REDACTED] kronor kontant (det vill säga [REDACTED] kronor över bolagets uppgivna gränsvärde om [REDACTED] kronor som var gällande under tillsynsperioden). Syftet med lånet uppges vara [REDACTED].

Kund [REDACTED] har mottagit ett kontant lån om [REDACTED] kronor (det vill säga mer än [REDACTED] kronor över bolagets uppgivna gränsvärde om [REDACTED] kronor). Syftet med lånet uppges vara [REDACTED] och kunden har som adressuppgift uppgivit en [REDACTED]. Samma kund har dessutom kommit tillbaka till bolaget fyra dagar senare för att låna ytterligare [REDACTED] kronor kontant för ytterligare [REDACTED]. Båda lånen har, enligt personuppgiftsutdraget, lösts nästkommande dag.

Kund [REDACTED] har mottagit ett kontant lån om [REDACTED] kronor (det vill säga [REDACTED] kronor över bolagets uppgivna gränsvärde om [REDACTED] kronor). Syftet med lånet uppges vara att köpa hus i [REDACTED].

Kund [REDACTED] har mottagit ett kontant lån om [REDACTED] kronor (det vill säga [REDACTED] kronor över bolagets uppgivna gränsvärde om [REDACTED] kronor). Syftet med lånet uppges vara [REDACTED].

Avseende vissa stickprovskontroller relaterade till lösen (kund [REDACTED], [REDACTED]) har Länsstyrelsens granskning exempelvis omfattat följande transaktioner.

Kund [REDACTED] har löst ett lån om [REDACTED] kronor varav [REDACTED] kronor kontant (det vill säga cirka [REDACTED] kronor över bolagets uppgivna gränsvärde om [REDACTED] kronor). Kunden har uppgivit att medlens ursprung härrör från "[REDACTED]". Som det får förstås avser kundens "förklaring" därmed bara en del av den totala transaktionen.

Kund [REDACTED] har löst ett lån om [REDACTED] kronor varav [REDACTED] kronor betalats kontant (det vill säga cirka [REDACTED] kronor över bolagets uppgivna gränsvärde om [REDACTED] kronor). Kunden har uppgivit att

⁶⁰ 3 kap. 1 § första stycket penningtvättslagen.

medlens ursprung härrör från [REDACTED]. Ursprunget till de [REDACTED] framgår inte. Kundens adress är en [REDACTED].

Kund [REDACTED] har löst ett lån om [REDACTED] kronor varav [REDACTED] kronor kontant (det vill säga cirka [REDACTED] kronor över bolagets uppgivna gränsvärde om [REDACTED] kronor). Kunden har uppgivit att medlens ursprung härrör från [REDACTED] samt [REDACTED]. Kunden har dessutom adress i [REDACTED].

Avseende utbetalning av lån (nylån) vill Länsstyrelsen särskilt framföra att nylån avser etablering av en affärsförbindelse varför bolaget är skyldigt att vidta åtgärder för kundkännedom *oaktat* belopp och betalmedel.

Bolaget har, som framgått tidigare, använt sig av storleken på lånat kapital som utgångspunkt vid sin riskbedömning av varje enskild kund. Det framgår dock inte av genomförda stickprovskontroller om bolaget, med anledning av storleken på lånat kapital, har utökat omfattningen av de kundkännedsåtgärder som ska vidtas för att hantera risken med kunden. Det vill säga, bolaget har använt sig av uppgivna gränsvärden om [REDACTED] kronor respektive [REDACTED] kronor. Det framgår dock inte om bolaget bedömer att risken med kundrelationen ökar om ett lån vida överstiger [REDACTED] kronor, exempelvis vid transaktioner överstigande [REDACTED] kronor, vilket har förekommit i verksamheten, se exempelvis kund [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] och [REDACTED] i bilaga 2.

Att bedöma av den dokumentation som lämnats in i ärendet för respektive kund så är de uppgifter som inhämtats detsamma oavsett kundspecifika omständigheter. Som det får förstås beror detta på att bolaget utgått från uppgivna gränsvärden om bland annat [REDACTED] kronor. Kund [REDACTED] har exempelvis mottagit ett kontant lån om [REDACTED] kronor, det vill säga [REDACTED] kronor över bolagets uppgivna gränsvärde om [REDACTED] kronor, och där syftet med lånet uppgetts vara att [REDACTED]. Detta samtidigt som kund [REDACTED] har mottagit ett kontant lån om [REDACTED] kronor, det vill säga mer än [REDACTED] kronor över bolagets uppgivna gränsvärde om [REDACTED] kronor. Kund [REDACTED] har dessutom kommit tillbaka till bolaget fyra dagar senare för att låna ytterligare [REDACTED] kronor kontant. Syftet med lånet, vid båda tillfällena, har uppgetts vara [REDACTED]. Båda lånen har dessutom lösts nästföljande dag. Nyss nämnda kunds adress är en [REDACTED]. Mot denna bakgrund menar Länsstyrelsen att även om storleken på lånat kapital är en sådan omständighet som kan påverka riskbedömningen för varje enskild kund så är storleken på lånat kapital *inte ensamt tillräckligt* för att bedöma risken med kundrelationen. Detta eftersom det, utöver lånat kapital, även finns anledning för bolaget att beakta exempelvis adressuppgifter och beteendemönster vid tilldelning och uppföljning av respektive kunds riskprofil. Det framgår vare sig av de handlingar

som lämnats in i ärendet för respektive kund eller av bolagets *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism* om bolaget beaktar sådana omständigheter och i så fall hur det påverkar kundernas riskklassificering. Länsstyrelsen utgår därför från att bolaget inte beaktar sådana omständigheter. Därtill kan tilläggas att det heller inte framgår hur kundens riskklass kan komma att påverkas av hur och när kunden löst ett lån. Exempelvis *om* och *hur* riskklassificeringen av kund [REDACTED] och [REDACTED] påverkas av den omständigheten att den ena löser sina lån nästföljande arbetsdag och den andra löser sitt lån om [REDACTED] kronor genom att betala [REDACTED] kronor *kontant*.

Det kan vidare påpekas att utifrån den bedömning som bolaget har gjort gällande transaktionsbelopp och betalmedel (se bland annat avsnittet för "Allmän riskbedömning") så kan de transaktioner som genomförts i verksamheten och som omfattats av Länsstyrelsens stickprovskontroller *inte* förknippas med låg risk. Detta särskilt mot bakgrund av att bolaget uppgivit att genomsnittslånet i bolagets verksamhet är om [REDACTED] kronor. Bolaget har vidare uppgivit att en hög belåning uppnås vid [REDACTED] kronor. Dessutom anses transaktioner om [REDACTED] kronor som förenade med högre risk då de avviker från vad som är brukligt i bolagets verksamhet.

Av de stickprovskontroller som vidtagits kan konstateras att de transaktioner som genomförts tydligt överstiger bolagets egna satta gränser för när en transaktion är att anse som högre risk. Mot den bakgrund och den dokumentation som bolaget har lämnat avseende transaktioner som omfattats av stickprovskontroller bedömer Länsstyrelsen att bolaget inte uppnått tillräcklig kundkännedom. Det är som framgått fler faktorer än lånat kapital som bolaget bör ha uppmärksammat och beaktat vid riskklassificering av respektive kund och därmed vid bedömning av omfattningen av kundkännedomsåtgärder. Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att bolaget inte har uppnått tillräcklig kundkännedom avseende de transaktioner som ingått i myndighetens stickprovskontroller, det vill säga samtliga [REDACTED] stycken.

Länsstyrelsen vill i detta sammanhang påpeka att bolaget har att utgå från ett riskbaserat förhållningssätt. Med anledning av att bolaget saknar en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning har bolaget dessutom inte kunnat bedöma kundernas riskprofiler och således inte heller kunnat bedöma vad som utgör tillräcklig kundkännedom för att hantera den risk som förknippas med respektive kundrelation. Länsstyrelsen kan därför konstatera att bolaget inte har kunnat bedöma vilka affärsförbindelser som får etableras och bolaget har således inte kunnat iaktta förbud mot att ingå eller upprätthålla en affärsförbindelse i de fall tillräcklig kundkännedom saknas. Bolaget har heller inte kunnat beakta förbud mot att utföra en enstaka transaktion.

Länsstyrelsen vill påpeka att myndighetens stickprovskontroller avser transaktioner som utgörs av kontanta belopp om 5 000 euro eller mer. Bolaget omfattas dock av penningtvättsregelverket, vad gäller affärsförbindelser, vid samtliga transaktioner – oaktat belopp och betalmedel – vilket innebär att bolaget har att vidta åtgärder även för de transaktioner som inte avser kontanta betalningar. Vad gäller enstaka transaktioner har bolaget skyldighet att vidta kundkännedomsåtgärder, oaktat betalmedel, vid transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, motsvarande 15 000 euro eller mer. Dock gäller inga undantag eller beloppsgränser vid avvikelser, misstänkta transaktioner och aktiviteter. Detta innebär att *hela* bolagets verksamhet har bedrivits trots att bolaget inte har haft en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning samt rutiner och riktlinjer för att förhindra, upptäcka och motverka penningtvätt och finansiering av terrorism.

Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen att bolaget inte har tillräckliga rutiner och riktlinjer för kundkännedom. Rutinerna och riktlinjerna ska, som framgått, vara *begripliga*, situationsanpassade och tillämpbara så att bolaget och i förekommande fall dess anställda ska ha kännedom om vilka åtgärder som ska vidtas i olika situationer. Rutinerna och riktlinjerna ska användas för att hantera och motverka de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som bolaget har identifierat i sin allmänna riskbedömning.

Underlåtenheten att upprätta lagenliga rutiner och riktlinjer samt vidta kundkännedomsåtgärder, har, enligt Länsstyrelsens bedömning, medfört en ökad risk för att bolaget utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Länsstyrelsens bedömning är att bristerna rörande såväl underlåtenheten att upprätta rutiner och riktlinjer som underlåtenheten att vidta tillräckliga kundkännedomsåtgärder är av synnerligen allvarlig art.

Därtill bedömer Länsstyrelsen att bolaget inte har beaktat förbud mot att ingå och upprätthålla affärsförbindelser om bolaget inte har tillräcklig kännedom om kunden. Utredningen i ärendet visar att bolaget i avsikt att förutsättningar att uppnå tillräcklig kundkännedom har etablerat och upprätthållit samtliga granskade affärsförbindelser. Överträdelser av detta förbud bedömer Länsstyrelsen vara av synnerligen allvarlig art.

Bolagets anställda och uppdragstagare

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska se till att anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten och som utför arbetsuppgifter av betydelse för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism fortlöpande får

relevant utbildning och information för att kunna fullgöra verksamhetsutövarens skyldigheter enligt denna lag.⁶¹ Utbildningen och informationen ska utformas utifrån de risker som verksamhetsutövaren har identifierat i sin allmänna riskbedömning och ska anpassas efter de uppdateringar som görs av den allmänna riskbedömningen. Utbildningens innehåll och frekvens ska också anpassas utifrån de anställdas och uppdragstagarnas arbetsuppgifter och funktioner.⁶² Verksamhetsutövaren ska dokumentera utbildningar som genomförs. Av dokumentationen ska det framgå vad utbildningen innehåller, namnen på deltagarna samt datumet för utbildningen.⁶³

Verksamhetsutövaren ska ha rutiner och vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att skydda anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten från hot, hämnd eller andra fientliga åtgärder till följd av att de fullgör verksamhetsutövarens skyldigheter enligt penningtvättslagen.⁶⁴

Länsstyrelsens bedömning

I bolagets *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism*, s. 7-8, uppges att samtliga kontorschefer erhåller utbildning om agerande i enlighet med bolagets policy i samband med kontorschefsmöte. Ekonomichefen ansvarar för att kontorscheferna utbildas minst årligen samt att penningtvätsfrågan tas upp på samtliga kontorschefsmöten. Informationen ska sedan vidareförmedlas till samtliga anställda från respektive kontorschef. Kontorscheferna ansvarar för att minst två gånger per år utbilda samtlig personal på kontoret om bolagets policy. Kontorscheferna ansvarar även för att utbilda nyanställd eller tillfälligt anställd personal i samband med anställningsstart innan personen har kassatjänst.

Bolaget har bifogat dokumentation från kontorschefsmöte den 8-9 maj 2019. Bolaget har vidare uppgivit att respektive kontorschef därefter har utbildat sin personal i samband med personalmöte på enskilt kontor, varav bolaget bifogat dokumentation från personalmöte i Farsta den 4 september 2019. Någon dokumentation som avser utbildningsinsatser under åren 2017 och 2018 har inte lämnats in i ärendet.

Länsstyrelsen konstaterar att det följer av Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd att bolaget ska dokumentera utbildningar som genomförts *samt* att bolaget ska dokumentera vad

⁶¹ 2 kap. 14 § penningtvättslagen.

⁶² 2 kap. 8 § andra stycket Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

⁶³ 2 kap. 9 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

⁶⁴ 2 kap. 15 § första stycket penningtvättslagen.

utbildningen innehåller, namnen på deltagarna samt datumet för utbildningen. Någon sådan dokumentation har inte getts in i ärendet.

Utbildning och information som bolaget är skyldigt att tillhandahålla ska vidare omfatta det gällande penningtvättsregelverket.

Utbildningen ska också hjälpa bolagets personal att känna igen och hantera misstänkta transaktioner. Detta förutsätter att bolagets personal har kännedom om verksamhetens allmänna riskbedömning och övriga interna rutiner och riktlinjer som bolaget har upprättat till följd av kraven i penningtvättsregelverket.

Av bolagets powerpointpresentationer från utbildningstillfällen framgår att bolaget behandlat frågor som identifiering av kund, PEP, varningssignaler, tillvägagångssätt vid misstanke, tystnadsplikt gentemot kund, exempel på svar som kund kan ge vid frågor om medlens ursprung, förvaring av handlingar med mera.

Länsstyrelsen konstaterar dock att utbildningen och informationen ska utformas utifrån de risker som verksamhetsutövaren har identifierat i sin allmänna riskbedömning. Som tidigare framgått bedöms bolaget sakna en allmän riskbedömning som krävs enligt penningtvättsregelverket varför det inte heller kunnat ta fram sådan utbildning som följer av nämnda regelverk.

Bolaget har i sin *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism*, s. 7, angivit att vid eventuell hotbild mot personalen gäller pantbanksverksamhetens övriga säkerhetsregler. Länsstyrelsen har därför den 15 oktober 2021 förelagt bolaget att redogöra för aktuella delar av de rutiner och riktlinjer som finns i verksamheten i enlighet med kraven som uppställs enligt penningtvättsregelverket.

Bolaget har inkommit med svar den 4 november 2021. Bolaget uppger att säkerhetsreglerna är sammanfattade i en separat säkerhetshandbok. Säkerhetshandboken tar bland annat upp frågor som beslutsordning (vem kontaktas vid krissituation), allmänna säkerhetsinstruktioner, agerande under och efter rån, kris- och traumabehandling, hot och utpressning, utrymning med mera.

Bolaget har vidare lämnat en kortfattad redogörelse, uppstaplad i punkter, för vad som gäller vid hot och utpressning mot personalen.

Länsstyrelsen bedömer att det av bolagets redogörelse inte går att utläsa hur anställda med flera ska skyddas utifrån *kommande* hot och andra fientliga handlingar *som är en följd* av att anställda med flera exempelvis rapporterat kunder för misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism. Andra exempel på situationer där hot kan förekomma är vid genomförandet av kundkännedomsåtgärder.⁶⁵ Länsstyrelsen bedömer således att bolaget inte i tillräcklig

⁶⁵ Prop. 2016/17:173 s. 223.

utsträckning har redogjort för vilket skydd som ska vidtas utifrån de krav som uppställs enligt penningtvättsregelverket.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att bolaget inte visat att det uppfyller kraven i penningtvättsregelverket i de delar som rör utbildning och skydd för anställda med flera och att bolaget därmed löpt ökad risk att bli utnyttjat för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Övervakning och rapportering

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha dokumenterade rutiner och riktlinjer avseende övervakning och rapportering.⁶⁶ Verksamhetsutövaren ska övervaka pågående affärsförbindelser och bedöma enstaka transaktioner i syfte att upptäcka misstänkta aktiviteter och transaktioner.⁶⁷ Skärpta kundkännedomsgärder och andra nödvändiga åtgärder ska vidtas vid avvikelser eller misstänkta aktiviteter eller transaktioner för att bedöma om det finns skäligen grund att misstänka att det är fråga om penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att egendom annars härrör från brottslig handling.⁶⁸

Verksamhetsutövaren får inte etablera en affärsförbindelse eller utföra en transaktion om det finns misstanke om att verksamhetsutövarens produkter eller tjänster kommer att användas för penningtvätt eller finansiering av terrorism.⁶⁹ Om det inte är möjligt att låta bli att utföra en misstänkt transaktion eller om ett avstående från att genomföra transaktionen sannolikt skulle försvåra utredningen får dock transaktionen genomföras.⁷⁰

Om verksamhetsutövaren har skäligen grund att misstänka penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att egendom härrör från brottslig handling ska detta rapporteras till Polismyndigheten (Finanspolisen).⁷¹

Vidare ska verksamhetsutövaren på begäran av Polismyndigheten lämna alla uppgifter som behövs för en utredning om penningtvätt eller finansiering av terrorism.⁷² En verksamhetsutövare ska ha ett system för att snabbt och fullständigt kunna lämna uppgifter om huruvida verksamhetsutövaren under de senaste fem åren har haft en affärsförbindelse med en viss person och, om så skulle vara fallet, om

⁶⁶ 2 kap. 8 § första stycket penningtvättslagen.

⁶⁷ 4 kap. 1 § första stycket penningtvättslagen.

⁶⁸ 4 kap. 2 § penningtvättslagen.

⁶⁹ 3 kap. 2 § och 3 § första stycket penningtvättslagen

⁷⁰ 3 kap. 3 § andra stycket penningtvättslagen.

⁷¹ 4 kap. 3 § penningtvättslagen.

⁷² 4 kap. 6 § penningtvättslagen.

förbindelsens art.⁷³ Systemet för uppgiftslämning ska vara strukturerat och sökbart.⁷⁴

Det är inte tillåtet att för någon utomstående, inklusive kunden, röja att en bedömning enligt 2 § utförs, har utförts eller kommer att utföras eller att uppgifter har lämnats enligt 3 eller 6 §.⁷⁵

Länsstyrelsens bedömning

Inledningsvis konstaterar Länsstyrelsen att innehållet i de rutiner och riktlinjer som verksamhetsutövaren har att upprätta för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism ska återspegla de risker som identifierats i den allmänna riskbedömningen. Med anledning av att bolaget saknar en tillräckligt väl utförd allmän riskbedömning har bolaget således inte haft förutsättningar nog att upprätta sådana rutiner och riktlinjer för kunders riskprofiler, kundkännedomsgärder och därmed övervakning och rapportering⁷⁶ som följer av penningtvättsregelverket.

Bolaget har i dokumentet *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism*, s. 6, identifierat vissa typer av beteenden som anställda med flera ska vara uppmärksamma på. Bolaget redogör även för hur personalen bör agera då misstanke föreligger. Det rör sig om att personalen ska försöka [REDACTED] samt använda sig av en [REDACTED]. Vidare ska personalen försöka ta reda på så mycket som möjligt om kunden och dess [REDACTED]. Transaktionen ska, i den mån det är möjligt, inte genomföras, och rapportering ska ske direkt.

I bolagets *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism*, s. 7, anges att bolagets anställda ska rapportera misstänkta transaktioner till beslutsfattare internt. Denna person ska sedan vidta vidare åtgärder, alternativt ge instruktion om ytterligare informationsinsamling eller liknande. Det framgår vidare att all personal, enligt lag, är skyldig att rapportera misstanke.

Länsstyrelsen bedömer att det saknas uppgift om *hur* kunderna ska övervakas och *hur* bolaget ska upptäcka aktiviteter och transaktioner som avviker från vad bolaget har anledning att räkna med. Det framgår exempelvis av bolagets *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism* att bolagets personal ska vara extra uppmärksamma på om kunden utför transaktioner som kan anses som "onormala". Det saknas dock uppgift om vad bolaget åsyftar med

⁷³ 4 kap. 7 § penningtvättslagen.

⁷⁴ 4 kap. 1 § andra stycket Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

⁷⁵ 4 kap. 9 § första stycket penningtvättslagen.

⁷⁶ 3 kap. 1 § första stycket penningtvättslagen.

”onormala”. Detsamma gäller exempelvis att personalen ska vara uppmärksamma på om det rör sig om [REDACTED] under [REDACTED]. Det framgår dock inte hur personalen ska komma fram till vad som är ”[REDACTED]” eller vad som är ”[REDACTED]”.

Länsstyrelsen bedömer vidare att det saknas tydlig uppgift om att bolaget, vid misstänkta eller avvikande aktiviteter och transaktioner, har att vidta skärpta åtgärder för kundkännedom. Det saknas vidare uppgift om *vilka* skärpta åtgärder som bolaget avser att vidta samt *hur* dessa vidtas. Av bolagets *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism*, s. 7, framgår att rapportering till Polismyndigheten ska vara utförlig och innehålla information om kunden, transaktionen eller den stoppade transaktionen, kontouppgifter eller liknande som bolaget har att tillgå samt vilken typ av misstanke som anses föreligga. Det framgår dock inte om bolaget har ett sådant system som enligt penningtvättsregelverket krävs för att bolaget snabbt och fullständigt ska kunna lämna uppgifter om huruvida bolaget under de senaste fem åren har haft en affärsförbindelse med en viss person och, om så skulle vara fallet, om förbindelsens art.

Det framgår heller inte att tystnadsplikt råder avseende att en bedömning enligt 2 § utförs, har utförts eller kommer att utföras eller att uppgifter har lämnats enligt 3 eller 6 § för den som är verksam hos bolaget.⁷⁷

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att bolagets dokumenterade rutiner och riktlinjer gällande övervakning och rapportering är otillräckliga. Detta har inneburit att bolaget under den granskade perioden har löpt ökad risk för att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Länsstyrelsen bedömer att överträdelsen är av synnerligen allvarlig art. Detta i synnerhet eftersom åtgärder för kundkännedom även ska genomföras när det finns misstankar om penningtvätt eller finansiering av terrorism, oavsett eventuella undantag och beloppsbegränsningar, samt när det råder osäkerhet om hur tillförlitliga eller tillräckliga tidigare erhållna kundidentifieringsuppgifter är.

Behandling av personuppgifter

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha dokumenterade rutiner och riktlinjer avseende sina åtgärder för behandling av personuppgifter.⁷⁸

Verksamhetsutövaren ska bevara handlingar och uppgifter i fem år om handlingarna och uppgifterna avser 1) åtgärder som har vidtagits för kundkännedom enligt 3 kap. och 4 kap. 2 § eller, 2) transaktioner som

⁷⁷ 4 kap. 9 § första stycket penningtvättslagen.

⁷⁸ 2 kap. 8 § första stycket penningtvättslagen.

genomförts med kunder inom ramen för affärsförbindelser eller vid enstaka transaktioner som omfattas av krav på åtgärder för kundkännedom enligt 3 kap. 4-6 §§ penningtvättslagen.⁷⁹

Tiden ska räknas från det att åtgärderna eller transaktionerna utfördes eller, i de fall då en affärsförbindelse har etablerats, affärsförbindelsen upphörde. Om en enstaka transaktion inte har genomförts till följd av misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism, ska tiden räknas från det att avståendet skedde.⁸⁰ Efter en förfrågan från Polismyndigheten eller annan myndighet ska verksamhetsutövaren bevara uppgifter och handlingar under en längre period än fem år. Den sammanlagda tiden som handlingarna och uppgifterna bevaras får inte överstiga tio år.⁸¹

Information om att personuppgifter behandlas enligt 4 kap. 2, 3 eller 6 § och om att sådana uppgifter lagras enligt 3 eller 4 § får inte lämnas till kunden.⁸²

Länsstyrelsens bedömning

Bolaget har inkommit med *Policy behandling av personuppgifter*. Av policyn framgår att bolaget får behandla personuppgifter med stöd av bland annat pantbankslagen (1995:1000), lag (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och bokföringslagen (1999:1078).

Av bolagets *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism*, s. 8, framgår uppgifter om dokumentation och förvaring. Det framgår bland annat att all dokumentation, i låneverksamheten, sker direkt i pantsystemet avseende namn, personnummer, identifiering, om kunden är PEP etcetera. Det framgår även att pantsystemet innehåller en tvingande funktion att ange syftet med lånet och ursprunget till medlen, när viss nivå på lånet uppnås. Vidare noterar Länsstyrelsen att det, av de personuppgiftsutdrag som lämnats in i ärendet i samband med stickprovskontrollerna, också framgår att pantsystemet innehåller en uppgift om när uppgifterna senast ska raderas.

I försäljningsverksamheten förvaras alla kundkännedomsblanketter dels fysiskt i dagrapport den dag då försäljningen skett, dels som en elektronisk fil i mapp ”[REDACTED]” på respektive kontor. Kontorschefen ansvarar för att elektronisk kundkännedom tas bort efter 5 år.

⁷⁹ 5 kap. 3 § första stycket penningtvättslagen.

⁸⁰ 5 kap. 3 § andra stycket penningtvättslagen.

⁸¹ 5 kap. 4 § penningtvättslagen.

⁸² 5 kap. 7 § penningtvättslagen.

Länsstyrelsen bedömer att bolagets rutiner och riktlinjer avseende behandling av personuppgifter genom bevarande av handlingar och uppgifter inte är tillräckliga. Bolaget redogör exempelvis inte för att handlingar och uppgifter som utgjort dokumentation vid identitetskontroll av kunder, såsom registreringsbevis eller behörighetshandlingar och dylikt, ska bevaras. Det framgår heller inte att utförd identitetskontroll av legala företrädare eller fullmaktshavare ska bevaras, liksom utredningar avseende exempelvis verklig huvudman. Vidare framgår inte att de handlingar och uppgifter avseende transaktioner som genomförts inom ramen för affärsförbindelsen ska bevaras.⁸³

De nu aktuella rutinerna och riktlinjerna saknar dessutom en uppgift om gallring och hur och när sådan ska ske i relation till penningtvättslagen. Det saknas exempelvis uppgift om hur tiden för bevarandet av handlingar räknas.⁸⁴ Dessutom saknas uppgift om att gallring, i vissa fall, först får ske efter 10 år.⁸⁵ Bolaget har dessutom uppgivit att kunder som begär ut registerutdrag inom rimlig tid ska beredas dessa uppgifter mot uppvisande av giltig ID. Det framgår inte att personuppgifter som behandlas i syfte att förebygga, utreda eller upptäcka penningtvätt och finansiering av terrorism enligt 4 kap. 2, 3 eller 6 § och om att sådana uppgifter lagras enligt 3 eller 4 § inte får lämnas ut till den registrerade.⁸⁶

Länsstyrelsen bedömer att det som i övrigt framgår av dokumentet inte refererar till penningtvättslagen och de krav som framgå däri.

Länsstyrelsen bedömer sammanfattningsvis att bolaget inte har upprättat och dokumenterat tillräckliga rutiner och riktlinjer för bevarande av handlingar inklusive behandling av personuppgifter. Länsstyrelsen vill här särskilt påpeka att det är bestämmelserna i 5 kap. penningtvättslagen som avser behandling av personuppgifter som bolaget har att följa och att dessa bestämmelser skiljer sig från de bestämmelser som exempelvis återfinns i bokföringslagen (1999:1078).

Intern kontroll och anmälningar av misstänkta överträdelser

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha rutiner och riktlinjer för intern kontroll.⁸⁷ När det är motiverat med hänsyn till verksamhetens storlek och art ska verksamhetsutövaren bland annat utse en ansvarig för

⁸³ Prop. 2016/17:173 s. 314 ff.

⁸⁴ 22 § pantbankslagen (1995:1000), 5 kap. 3 § andra stycket penningtvättslagen.

⁸⁵ 5 kap. 4 § penningtvättslagen.

⁸⁶ 5 kap. 7 § penningtvättslagen, prop. 2016/17:173 s. 312 och s. 545 f.

⁸⁷ 6 kap. 1 § första stycket penningtvättslagen.

regelefterlevnad⁸⁸, en centralt funktionsansvarig⁸⁹ och inrätta en oberoende granskningsfunktion med ansvar för att granska de interna riktlinjer, kontroller och förfaranden som syftar till att verksamhetsutövaren ska fullgöra sina skyldigheter enligt penningtvättsregelverket⁹⁰. Den som är centralt funktionsansvarig ansvarar för att rapportera till Polismyndigheten i de fall misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att egendom härrör från brottslig handling uppstår.⁹¹ När det inte är motiverat att utse funktioner ska verksamhetsutövaren genom sina rutiner och riktlinjer säkerställa att det finns en funktion för regelefterlevnad.⁹²

Verksamhetsutövaren ska även tillhandahålla ändamålsenliga rapporteringssystem för anställda och uppdragstagare som vill göra anmälningar om misstänkta överträdelser av penningtvättsregelverket⁹³ samt ha rutiner och vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att skydda sådana personer mot hot, hämnd eller andra fientliga åtgärder.⁹⁴

Länsstyrelsens bedömning

Bolagets rutiner för intern kontroll framgår av dokumentet *Inventeringsinstruktion Värderingschef*. Av dokumentet framgår att värderingschefen, utöver den årliga inventeringen, även ansvarar för ytterligare en eller flera kontroller av respektive kontor med utgångspunkt i respektive kontors risknivå. Det framgår också att kontrollerna ska vara jämnt fördelade över året. I svarsbrevet daterat den 27 april 2020 hänvisas särskilt till punkt 14 i inventeringsinstruktionen. Av punkten 14 framgår att efterlevnaden av penningtvättsinstruktionen ska kontrolleras. Det framgår vidare att en lista ska tas ut med angivet syfte och källa, varpå rimligheten sedan ska kontrolleras. Det kan vidare tilläggas att det av bolagets *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism*, s. 8, framgår att kontroll över hur policyn efterlevs görs i samband med den årliga ”stora inventeringen” och att kontoren omedelbart vid eventuell ej föranmäld inspektion ska kunna tillhandahålla dokumentation gällande ifyllda kundkännedomblanketter.

Länsstyrelsen bedömer att bolagets rutiner och riktlinjer för intern kontroll inte är riskbaserade på det sätt som penningtvättsregelverket kräver. Bedömningen görs mot bakgrund av att omfattningen av och innehållet i rutinerna och riktlinjerna ska bestämmas med hänsyn till verksamhetsutövarens storlek och art samt den risk för penningtvätt

⁸⁸ 6 kap. 2 § första stycket 1 penningtvättslagen.

⁸⁹ 6 kap. 2 § första stycket 2 penningtvättslagen.

⁹⁰ 6 kap. 2 § första stycket 3 penningtvättslagen.

⁹¹ 6 kap. 2 § andra stycket och 4 kap. 3 § penningtvättslagen.

⁹² 6 kap. 3 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

⁹³ 6 kap. 4 § penningtvättslagen.

⁹⁴ 6 kap. 4 a § penningtvättslagen.

och finansiering av terrorism som identifierats i den allmänna riskbedömningen.⁹⁵ Det innebär bland annat att det ska finnas rutiner och riktlinjer som avser de funktioner som ska utses enligt 2 § samt de andra rutiner och riktlinjer som krävs för att verksamhetsutövare ska kunna upptäcka och korrigera brister i den egna verksamheten.⁹⁶ Som tidigare framgått bedöms bolaget sakna en allmän riskbedömning som krävs enligt penningtvättsregelverket varför bolaget saknat förutsättningar att ha riskbaserade rutiner och riktlinjer för intern kontroll.

Vidare saknas rutiner för anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten som vill göra anmälningar om misstänkta överträdelser av penningtvättsregelverket – så kallat system för visselblåsare. Därtill saknas det uppgift om bolaget tillhandahåller skydd för anställda, uppdragstagare eller någon annan som på liknande grund deltar i verksamheten från hot, hämnd eller andra fientliga åtgärder till följd av att de gjort en anmälan om misstänkta överträdelser av penningtvättsregelverket – så kallat visselblåsarskydd.

Länsstyrelsens bedömning är sammantaget att bolaget inte uppfyller kraven enligt penningtvättsregelverket vad gäller intern kontroll och anmälningar av misstänkta överträdelser.

Val av ingripande

Gällande bestämmelser

Vid en överträdelse får tillsynsmyndigheten ingripa mot en verksamhetsutövare genom att utfärda ett föreläggande om att göra rättelse eller, vid överträdelser som inte är ringa, genom ett beslut om sanktionsavgift. Om överträdelsen är allvarlig, upprepad eller systematisk får tillsynsmyndigheten förelägga verksamhetsutövaren att upphöra med verksamheten.⁹⁷ Länsstyrelsens förelägganden får förenas med vite.⁹⁸

Vid valet av ingripande ska tillsynsmyndigheten ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till skador som har uppstått och graden av ansvar.⁹⁹ Omständigheter som anges i 7 kap. 13 § första stycket penningtvättslagen är typiskt relevanta och kan påverka bedömningen i både försvårande och förmildrande riktning.¹⁰⁰

⁹⁵ 6 kap. 1 § tredje stycket penningtvättslagen.

⁹⁶ Prop. 2016/17:173 s. 547.

⁹⁷ 7 kap. 11 § penningtvättslagen.

⁹⁸ 7 kap. 24 § penningtvättslagen.

⁹⁹ 7 kap. 13 § första stycket penningtvättslagen.

¹⁰⁰ Prop. 2016/17:173 s. 554 f.

I försvårande riktning ska det beaktas om verksamhetsutövaren tidigare har begått en överträdelse.¹⁰¹

I förmildrande riktning ska det beaktas om (1) verksamhetsutövaren i väsentlig utsträckning genom ett aktivt samarbete har underlättat tillsynsmyndighetens utredning, och (2) om verksamhetsutövaren snabbt upphört med överträdelsen sedan den anmälts till eller påtalats av tillsynsmyndigheten.¹⁰²

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har inom ramen för tillsynen undersökt hur bolaget efterlever kraven i penningtvättsregelverket. Länsstyrelsens utredning visar att bolaget har brustit i nästintill samtliga delar av regelverket.

Det riskbaserade förhållningssätt som penningtvättsregelverket bygger på innebär att bolaget ska vidta åtgärder som står i proportion till de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som det är utsatt för. Det är därmed centralt att den allmänna riskbedömningen är utformad specifikt utifrån de risker som finns i bolagets verksamhet och att det finns en tydlig koppling mellan riskbedömningen och de åtgärder som vidtas för att motverka identifierade risker. Samtliga led i verksamhetsutövarens arbete mot penningtvätt och finansiering av terrorism hänger således ihop med – och knyts samman av – det riskbaserade förhållningssättet.

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget saknat en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning vilket innebär att bolaget brustit i dess grundläggande skyldigheter enligt penningtvättsregelverket. Enligt Länsstyrelsens bedömning utgör avsaknaden av en allmän riskbedömning en överträdelse av synnerligen allvarlig art. Detta med anledning av att bolaget inte har haft någon allmän riskbedömning som kunnat läggas till grund för verksamhetens rutiner, riktlinjer och övriga åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Bolaget har således redan på denna grund saknat förutsättningar för att ha riskbaserade och verksamhetsanpassade rutiner och riktlinjer för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism.

Oaktat vad som anförts ovan bedömer Länsstyrelsen att även bolagets rutiner och riktlinjer har varit bristfälliga i förhållande till regelverkets krav.

I förmildrande riktning ska vägas in om bolaget i väsentlig mån har underlättat Länsstyrelsens utredning. Av förarbetena till penningtvättslagen framgår att det bör krävas att verksamhetsutövaren självant för fram viktig information som myndigheten inte redan

¹⁰¹ 7 kap. 13 § andra stycket penningtvättslagen.

¹⁰² 7 kap. 13 § tredje stycket penningtvättslagen.

förfogar över.¹⁰³ *Därtill* ska hänsyn tas till om bolaget snabbt har *upphört* med överträdelsen sedan den anmälts eller påtalats av tillsynsmyndigheten. Några skäl i förmildrande riktning har enligt Länsstyrelsens bedömning inte framkommit.

De i 7 kap. 13 § penningtvättslagen angivna omständigheter som ska beaktas vid val av ingripande är exemplifierande.¹⁰⁴ Utgångspunkten är att alla relevanta omständigheter ska beaktas vid valet av ingripande.¹⁰⁵

Bolaget har, under handläggningstiden, uppdaterat sin allmänna riskbedömning samt sina rutiner och riktlinjer. Bolaget har den 4 november 2021 lämnat in de uppdaterade handlingarna till myndigheten i samband med att bolaget inkommit med svar på Länsstyrelsens kompletteringsföreläggande daterat den 15 oktober 2021.

Som framgått tidigare ligger den allmänna riskbedömning samt de rutiner och riktlinjer som funnits i bolaget *under* tillsynsperioden till grund för detta beslut, det vill säga bolagets *Policy för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism* som lämnades in i ärendet den 27 april 2020.

Oaktat det ovan anförda bedömer Länsstyrelsen att den omständigheten att bolaget har uppdaterat sin ”Policy penningtvätt” skulle kunna utgöra en sådan relevant omständighet som ska beaktas. Länsstyrelsen konstaterar dock att bolaget, enligt penningtvättsregelverket, är skyldigt att uppdatera och utvärdera den allmänna riskbedömningen samt sina rutiner och riktlinjer årligen. De senast inlämnade handlingar är dessutom fortsatt bristfälliga. Länsstyrelsens bedömning är därför att den omständigheten att bolaget har uppdaterat sin allmänna riskbedömning samt sina rutiner och riktlinjer med mera inte utgör sådan omständighet som ska beaktas i förmildrande riktning.

Sammanfattningsvis bedömer Länsstyrelsen att avsaknaden av en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning samt bristerna i bolagets rutiner och riktlinjer under tillsynsperioden i flera väsentliga delar utgör synnerligen allvarliga överträdelser av penningtvättsregelverket som markant har ökat risken för att bolaget kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Bristerna har förelegat under hela tillsynsperioden.

Med beaktande av de sammantagna omständigheterna i ärendet gör Länsstyrelsen bedömningen att ett ingripande ska ske genom ett beslut om sanktionsavgift.

¹⁰³ Prop. 2016/17:173 s. 555.

¹⁰⁴ Prop. 2016/17:173 s. 373 f.

¹⁰⁵ Prop. 2016/17:173 s. 554.

Sanktionsavgiftens storlek

Gällande bestämmelser

Sanktionsavgiften för en verksamhetsutövare som är en juridisk person ska som högst fastställas till det högsta av (1) två gånger den vinst som verksamhetsutövaren gjort till följd av överträdelsen, om beloppet går att fastställa, eller (2) ett belopp i kronor motsvarande en miljon euro.¹⁰⁶ Särskild hänsyn ska tas till de förmildrande och försvårande omständigheterna som framgår av 7 kap. 13 § penningtvättslagen samt till den juridiska personens finansiella ställning och, om det går att fastställa, den vinst som gjorts till följd av överträdelsen.¹⁰⁷

Länsstyrelsens bedömning

Den eventuella vinst som bolaget kan ha gjort till följd av överträdelser av penningtvättsregelverket går inte att fastställa. Länsstyrelsen har därför att fastställa sanktionsavgiften till ett belopp mellan 5 000 kronor och 1 miljon euro, som nu motsvarar cirka 10 424 200 kronor.

Länsstyrelsen har konstaterat att bristerna i efterlevnaden av penningtvättsregelverket i flera väsentliga delar är av synnerligen allvarlig art. Länsstyrelsens granskning har visat att bolaget har saknat en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning som krävs enligt penningtvättsregelverket. Bolaget har därför under tillsynsperioden inte kunnat fokusera sina motåtgärder där de gör mest nytta och därmed inte kunnat *förhindra, upptäcka och motverka* penningtvätt och finansiering av terrorism. Oaktat det nyss nämnda bedömer Länsstyrelsen att även bolagets rutiner och riktlinjer har varit bristfälliga i förhållande till regelverkets krav. Bolaget har därmed löpt markant ökad risk att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Bolaget har under rådande förhållanden etablerat och upprätthållit samtliga affärsförhållanden som omfattats av Länsstyrelsens granskning. Som Länsstyrelsen har konstaterat under avsnittet för "Kundkännedom" avser nylån etablering av en affärsförbindelse varför bolaget är skyldigt att vidta åtgärder för kundkännedom *oaktat* belopp och betalmedel.¹⁰⁸ Eftersom större kontanta betalningar är förenade med hög risk för penningtvätt vill Länsstyrelsen dock särskilt framhålla följande. Vad avser transaktioner som härrör från bolagets låneverksamhet så har Länsstyrelsens granskning visat att bolaget, under tillsynsperioden, har genomfört över [REDACTED] *kontanta* transaktioner motsvarande 5 000 euro eller mer som sammanlagt uppgått till över [REDACTED] kronor. Närmare bestämt har bolaget

¹⁰⁶ 7 kap. 14 § första stycket penningtvättslagen.

¹⁰⁷ 7 kap. 16 § penningtvättslagen.

¹⁰⁸ 3 kap. 4 § första stycket penningtvättslagen.

betalat ut [REDACTED] kronor med kontanta medel (nylån) av totala summan [REDACTED] kronor och dessutom tagit emot [REDACTED] kronor med kontanta medel (lösen) av totala summan [REDACTED] kronor.¹⁰⁹ Transaktionerna har avsett höga belopp. Den högsta totala summan vid ett nylån har uppgått till [REDACTED] kronor och där den högsta summan kontanter uppgått till [REDACTED] kronor. Därtill har den högsta totala summan vid lösen uppgått till [REDACTED] kronor och den högsta summan kontanter uppgått till [REDACTED] kronor.

Bolaget har även tagit emot [REDACTED] kontanta transaktioner i försäljningsverksamheten. Det sammanlagda belopp som tagits emot är om [REDACTED] kronor varav [REDACTED] kronor avser kontanta transaktioner.

Länsstyrelsen vill vidare betona att alla kundkontakter omfattas av penningtvättsregelverket vid avvikelser, misstänkta aktiviteter eller transaktioner, oavsett eventuella undantag och beloppsbegränsningar.¹¹⁰ Detta medför exempelvis att det, i bolagets försäljningsverksamhet, inte endast är vid bolagets transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som överstiger 15 000 euro eller mer som bolaget har att vidta kundkännedomsgärder.¹¹¹ Bolaget har även att agera vid misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism vid transaktioner som understiger 15 000 euro.

Länsstyrelsen vill sammantaget erinra om att *hela* bolagets verksamhet har bedrivits trots att bolaget inte har haft en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning samt rutiner och riktlinjer för att förhindra, upptäcka och motverka penningtvätt och finansiering av terrorism.

Bolaget har således etablerat och upprätthållit affärsförbindelser och utfört enstaka transaktioner trots att det, enligt Länsstyrelsens bedömning, saknat förutsättningar att uppnå tillräcklig kundkännedom för att hantera risken med respektive kund. Bolaget har vidare saknat förutsättningar att bedöma om det har att iaktta förbud som gäller enligt penningtvättsregelverket och trots detta etablerat och upprätthållit samtliga affärsförbindelser samt genomfört samtliga transaktioner.¹¹² Därtill vill Länsstyrelsen framhålla att summan kontanter som hanterats, både vad avser enskilda kunder och bolaget som helhet, är uppseendeväckande hög.

¹⁰⁹ De förteckningar som Länsstyrelsen har begärt in i ärendet avser endast kontanta transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, motsvarande 5 000 euro eller mer. Det innebär att transaktioner understigande nämnda belopp inte är inkluderade i beräkningen, trots att dessa omfattas av lagstiftningen.

¹¹⁰ Prop. 2016/17:173 s. 230.

¹¹¹ 3 kap. 4 § penningtvättslagen.

¹¹² 3 kap. 1-3 §§ penningtvättslagen.

Vidare beaktar Länsstyrelsen att överträdelserna har pågått under hela den granskade perioden (mer än två år), vilket får anses vara en förhållandevis lång tid. De konstaterade bristerna ligger inom bolagets kontroll.

Sammantaget är detta omständigheter som enligt Länsstyrelsens mening talar i försvårande riktning vid bestämmandet av sanktionsavgiftens storlek.

Vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek ska hänsyn även tas till den juridiska personens finansiella ställning. Med finansiell ställning avses exempelvis bolagets årsomsättning.¹¹³ Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.¹¹⁴

Under räkenskapsåret 2017 uppgick bolagets nettoomsättning till cirka 146 436 000 kronor. Under räkenskapsåret 2018 uppgick bolagets nettoomsättning till cirka 154 592 000 kronor. Under räkenskapsåret 2019 uppgick bolagets nettoomsättning till cirka 168 947 000 kronor.

Vid en samlad bedömning av överträdelsernas karaktär och med hänsyn till bolagets årsomsättning och finansiella ställning bestämmer Länsstyrelsen sanktionsavgiften till 8 800 000 kronor.

Sanktionsavgiften tillfaller staten och faktureras av Länsstyrelsen efter att beslutet har vunnit laga kraft.

Länsstyrelsen erinrar om följande

Tillsynsärendet avslutas genom detta beslut. Skyldighet att ha upprättade, uppdaterade riskbedömningar och rutiner och riktlinjer kvarstår. Länsstyrelsen kan komma att följa upp att verksamheten följer penningtvätsregelverket genom nya tillsynsåtgärder.

Bestämmelser som beslutet grundas på

- 1 kap. 2 § första stycket 17, 2 kap. 1-3 §§, 8 §, 14 §, 15 § första stycket, 3 kap. 1 § första stycket, 2-4 §§, 7-14 §§, 16-17 §§, 19-20 §§, 4 kap. 1-3 §§, 6-7 §§, 9 §, 5 kap. 1-8 §§, 6 kap. 1-2 §§, 4-5 §§, 7 kap. 10 §, 11 § första stycket, 13-14 §§, 16 §, 21 §, 25 § andra stycket lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.
- 27 a § andra stycket pantbankslagen (1995:1000).
- 16 § första och andra styckena förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

¹¹³ Prop. 2016/17:173 s. 411, prop. 2013/14:228 ”Förstärkta kapitaltäckningsregler” s. 240.

¹¹⁴ Prop. 2016/17:173 s. 357.

- 1 kap. 1 §, 2 kap. 4§, 5 § 2, 8-10 §§, 3 kap. 2-7 §§, 9 §, 12 §, 4 kap. 1 §, 5 kap. 1-2 §§, 6 kap. 2-3 §§ Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Länsstyrelsen vill uppmärksamma att det den 10 november 2021 genomfördes vissa lagändringar i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Med anledning av detta meddelade Länsstyrelsen nya föreskrifter gällande åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism - Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2021:36) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Handlingarna som getts in i ärendet har bedömts utifrån penningtvättsregelverket i dess lydelse då bolaget förelades att inkomma med handlingar till Länsstyrelsen.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av tillförordnad chef för enheten för tillsyn Karin Hultman med jurist Hanna Hedqvist som föredragande. I den slutliga handläggningen har också jurist Diana Berkusaite medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten
2. Stickprovskontroller nylån
3. Stickprovskontroller lösen

Du kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om du inte är nöjd med länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Stockholm antingen via e-post; stockholm@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Stockholm, Box 22067, 104 22 Stockholm.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där du kan nå dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå dig.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppges sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta länsstyrelsen via e-post, stockholm@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 10 00. Ange diarienummer 45240-2019.